

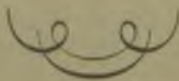
b. 6296.

AZ ALSÓBORSODI
REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1933. ÉVI OKTÓBER HÓ 24-ÉN, MISKOLCON TARTOTT
ŐSZI RENDES KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

SZERKESZTETTE:
NÁDHÁZY BERTALAN
LELKÉSZI FŐJEGYZŐ

h. 6296

AZ ALSÓBORSODI
REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1933. ÉVI OKTÓBER HÓ 24-ÉN, MISKOLCON TARTOTT
ŐSZI RENDES KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

SZERKESZTETTE:
NÁDHÁZY BERTALAN
LELKÉSZI FŐJEGYZŐ

A. 5348/1953.

AZ ALSÓBORSODI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE
1935. ÉVI OKTÓBER HÓ 24-ÉN MISKOLCON TARTOTT
ŐSZI RENDES KÖZGYŰLÉSÉNEK

J E G Y Z Ó K Ö N Y V E .

Jelen vannak: Pósa Péter esperes és br. Bottlik István e. m. gondnok elnöklete alatt: Farkas István püspök, Szalóczy Pál, Román Ernő, dr. Enyedv Andor, Kiss Albert, Takács Mihály, Szakács Pál, Szabó József lelkészi, Dr. Kérészy Barna, gr. Haller József, dr. Lipcsey Péter, Zsóry Lajos, bábai Bay Bertalan, dr. Molnár Gyula, Csorba György világi tanácsbírák. Nádházy Bertalan egyházi, Kun András világi főjegyzők; Várady Pál, Tóth Sándor egyházi, gr. Haller István dr. világi jegyzők. Dr. Kovács Kálmán ügyész. A felsoroltakon kívül a következő egyházközsegekből voltak jelen lelkipásztorok és világiak: Böcs: dr. H. Kiss Géza, Bükkaranyos: Mauritz Árpád, Bükkzsérc: Molnár Gyula, Diósgyőr: Komjáthy József, dr. Dienes István, Földes József, Eger: Hubay Lajos, Egerlövő: dr. Filep Gusztáv, Emőd: Demeter Béla, Gelej: Sipos István, Harsány: Solyom Gyula, Hejőcsaba: Szabó Dániel és a tanító, Hejőpapi: Benke József, Hejőszalonta: Nagy Elek és a tanító, Igrici: Mikó Sándor és a gondnok, Kisgyőr: Kiss Elek, Kistokaj: Gombos Imre, Ládháza: Eötvös Ferenc és a tanító, Maklár: Kőrössy István és a gondnok, Martintelep: Ilosvay Ferenc és a gondnok, Mezőcsát: Bodolay István, Mezőkeresztes: Vajda Sándor, Arday László és ig. tanító, Miskolc: 1. presbyter, 2 tanító, Nemesbikk: Perjéssy László, Noszvaj: Bodnár Béla, Onod: dr. Pápay István, Poroszló: 1 tanító, Sajókeresztúr: Berecz József és a tanító, Sály: Kiséry Béla, Szirma: Derencsényi István, Tiszadorogma: Szendrey László, Tiszakeszi: Horváth József, Tiszánána: Kérészy István és a tanító, Tiszaoszlár: Gyarmathy Béla, Tiszatarján: Kovács József és a gondnok, Újlőrincfalva: Molnár Béla, Vatta: Falucska Benjámín, Tanárképviselő: Csorba György, tanítóképviselők: Péter József, v. Littkey György, Nagy János. Hitoktatólelkészek: Cseh József, Nagy József, Mikes Géza, Fazekas János, Nagy Sándor, Kigyóssy Dezső. Segédlelkészek, tanítók, presbyterek s egyéb érdeklődők szép számmal. (V. p.)

1. Énekeltük a 131. d. 1. v-ét. Esperesünk Írást olvasott, vele imádkoztunk.

2. Számbavettük a megjelenteket, az igazoltan elmaradtakat igazoltuk s a közgyűlést esperesünk megnyitotta.

5. Egyházmegyei gondnokunk az itt következő világipapi megnyitó beszédet mondotta:

Testvéri szeretettel üdvözlöm az Egyházmegyének minden tagját abban a reményben, hogy azok a szoros lelkikapcsolatok, melyek bennünket évtizedek óta egybefűznek és az az egység, mely Egyházmegyénknek mindég különös súlyt biztosított a mai nehéz viszonyok között sem lazult meg, hanem ellenkezőleg, megerősödött.

Istennek adunk hálát, hogy a magyar föld dúsan hozta meg gyümölcsét s bárha ez az Istenáldás megközelítőleg sem képes a gazdasági élet egyensúlyát helyreállítani, legalább azt joggal remélhetjük, hogy annyi nélkülözés után ebben az országban nem lesznek éhezők.

A gazdasági válság hullámai ma már nemcsak az anyagi, hanem a a nemzet erkölcsi javait is veszélyeztetik és mi bizalommal várjuk azokat az elhatározásokat, amelyek a tárgyi igazság alapján összhangba hozzák a tőke és az östermelés érdekeit, mert a magyar földből nő ki a nemzetfenntartás élófája és csak ennek árnyékában képzelhető el fellendülés, mert egész gazdasági életünk gyökerével a magyar földből táplálkozik.

Sajnos világválságot élünk, mely hosszú időre előrevetí árnyékát és a gyógyulás helyett mindinkább kimélyül, mert a politika irányítja a gazdasági életet, nem pedig a gazdasági szükségesség a politikát!

A nacionalizmus szent érzése sok helyütt gyűlölködéssé fajult, a gyűlölködés pedig soha nem alkot, hanem rombol és nagy dekadencia előtt áll egész Európa, ha a krisztusi gondolat nem győzedelmeskedik a gyűlölködés felett.

Ha visszatekintünk a történelmi multra, azt látjuk, hogy az emberiség abban a mértékben közeledett a boldogsághoz, avagy távolodott attól, amily mértékben közeledett vagy távolodott a krisztusi gondolathoz. Ma nagyon távol vagyunk a Krisztus királyságától, mert a háborút nem követte béke, hanem az erőszak tobzódása, mely csúcspontjához a mi sokat szenvedett Hazánk sorsában jutott. De ha bárminő sötét felhők tornyosulnak is Hazánk felett, a krisztusi és a nemzeti gondolat egységes ereje utat vág magának a zsarnokság sziklaszilárd talajában is és ha az erőszak el tudja némítani a magyar ajkakon a magyar szót, nem némíthatja el a magyar igazságot, és nem írthatja ki a hazaszeretet érzését azok lelkéből, kiket ezer év emléke fűz egybe.

A boldogabb jövőnek előfeltételeit a mi csonka Hazánkban kell megteremtenuünk, melyhez a legelső lépés a visszatérés a keresztyén vallás-erkölshöz, mert csak a krisztusi gondolat ereje hidalhatja át azt a szakadékot, mely a gazdasági élet egyes osztályait egymástól elválasztja. Koncentrációt áldozatok nélkül, lemondás nélkül, kiegyenlítődés nélkül, a tárgyi és erkölcsi igazságok és az emberszeretet törvényeinek érvényesülése nélkül, elképzelni sem lehet.

A nemzeti koncentrációhoz az út a keresztyén koncentráción keresztül vezet, melyet ha megteremteni nem tudunk, vétünk a krisztusi gondolat és a magyar Haza iránti kötelességünk ellen egyaránt. Mert akikben él a Krisztus és él a magyar Haza iránti szeretet, azok egyek a Krisztusban és egyek a magyar Hazának önfeláldozó szeretetében.

Egyházi és világi szolgatársaim! Erősítsük meg a mi hitünket az egymás hitéből, a mi megértésünket az egymás megértéséből, a mi akarásunkat az egymás akarásából és igyekezzünk érvényt szerezni a krisztusi igazságoknak a templomi kapuin túl is, szolgáljuk a keresztényen egységet, mint a nemzeti egységnek és a szebb jövőnek zálogát.

Közgyűlésünk a világos utat mutató e. m. gondnokai megnyitót, egész terjedelmében, jegyzőkönyvünkbe veszi (N. B.)

4. Lelkészi főjegyző felolvasta a következő esperesi jelentést:

Nagytiszeletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Az őszi egyházmegyei közgyűlés szokott feladatai: az elmúlt iskolai évről beszámoló tanügyi, valamint a belmissziói jelentések tárgyalása mellett az esperesi jelentés rendszerint el szokott maradni. Méltóztassék megengedni, hogy némely fontos dologra való tekintettel ettől a szokástól eltérjek most és a tavaszi egyházmegyei közgyűlés óta eltelt 5 hónap egyházi eseményeiről röviden megemlékezzem.

Nemcsak egyházmegyénket, de az egész egyetemes református egyházat közelről érinti az országos zsinat tárgyalásainak beveződése s az új egyházi törvénykönyvnek az államfőhöz szentesítés végett történt felterjesztése. Ha a mai zavaros állapotok és a gazdaságilag is, lelkileg is lerongyolódott emberek nem alkalmasak új törvénykönyvekkel való kísérletezésre, a most fennálló törvényeink kor- és szükségyszerű megújítása — várhatólag — áldott eredményeket fog teremni a reánk következő időkben. Erre jogot ad törvényeinknek a jogi formák mellett is evangéliumi lélekkel történt megtelítése, aminek az egyes törvénycikkek több lelkisége mellett főbizonyága a missziói törvénycikkeknek a beiktatása.

Az élet, a gyakorlat fogja megmutatni a törvények értékét, noha részemről azon az állásponton vagyok, hogy nem a törvények rosszak, hézagosak, vagy hiányosak, hanem az emberek nem eléggé lelkiismeretesek és a törvény megkerülésére hajlamosak. A mea culpázás helyett a törvények hibáztatásával szeretik magukat és hibájukat mentgetni.

Miután a megalkotott törvények szentesítése felől többé kétség nincsen, mert ami lehetett, az a zsinat utolsó ülésének a végeztével teljesen eloszlott, bizonyosra vehető, hogy az I—III. és V—VIII. t. cikkek a jövő év január 1-én (IV. t. c. a honvédséghez tartozó egyháztagok lelki gondozásáról, a IX. t. c. lelkeségi nyugdíjintézetéről szól) életbelépnek: de ha a zsinati elnökségnek adott felhatalmazás szerint esetleg az életbeléptetés ideje el is halasztódnék, bizonyosra vehető, hogy egyházmegyei közgyűlést már addig nem tartunk, amíg az életbeléptetés megtörténik.

Éppen ezért tisztelettel kérem a Nagytiszeletű Egyházmegyei Közgyűlést, hogy már most méltóztassék intézkedni a lelkeszokról szóló II. t. c. 41. §-a szerint a pályázat útján való lelkeszválasztásnál a jelölést teljesítő vegyes bizottságnak megválasztása iránt. Ez azért szükséges, hogy a törvény életbeléptetésétől a tavaszi egyházmegyei közgyűlésig adhassa magát elő eset, amikor jelölést kell teljesíteni; — ezért kérem — a törvény rendelkezése szerint — a tanácsbírák közül méltóztassék — 1934.

év tartamára 1 lelkészi, 1 világi rendes és ugyanannyi póttagot választani. (Új II. t. c. 41—43. §.)

Nagytsizteletű Egyházmegyei Közgyűlés! A testvér felsőborsodi egyházmegye élére új kormányos került Szentmártony Dániel esperes személyében. Esperesi beiktatása szeptember 24-én Borsodon volt, ahol mint lelkész közszeretben él és tisztelettől körülvéve működik. Nádházy Bertalan főjegyzővel részt vettem egyházmegyénk képviselőjében ezen a kedves, meleg ünnepélyen s ott az új esperest üdvözöltem, de egyházmegyei közgyűlésünk is küldje a hosszú időn át fényes sikerrel működött, ékes tollú főjegyzőből esperessé elhívott Szentmártony Dániel felé szeretet és tiszteletteljes köszöntését. Segítse és áldja meg a Kegyelemnek Istene, hogy az Úrtól reá ruházott, szép missziót, lelki-testi erőben, épségben teljesíttesse egyházmegyéje boldogulására, mindnyájunk lelki örömére s az Úr nevének dicsőségére!

Szabó József mezőnagymihályi lelkész, akit mint új tanácsbíróként közgyűlésünk fog tisztségébe beiktatni és felesketni, folyó hó 18-án érte el negyedszázados lelképásztori szolgálatát az áldásokat osztogató Isten ingyen való kegyelméből. Ez alkalommal hívei, barátai és tisztelői szolgálati helyén: Mezőnagymihályon spontán ünneplést készítettek a jubiláns lelképásztor számára. Egyházmegyénket — esperes másirányú elfoglaltsága miatt meg nem jelenvén — Román Ernő és dr. Enyedy Andor tanácsbírók képviselték s mondták el — a határmegye magaslatán álló testvérek és jó barátok, a mindnyájunk lelkét eltöltő áldás-kívánatokat. Jól esik a régi barát, lelképásztor-testvér rokonérzésű szívének, hogy itt az egyházmegyei Közgyűlés színe előtt megszoríthatja kezét az érdemes és fáradságos munkát végzett jubiláló lelkésznek, aki 25 évből a kezdő egyesztendőnek Tiszavalkon történt eltöltése után, 24 évet töltött azon a helyen, amely — e nélkül is — drága és szent hely reá nézve, mint születési helye s mint nagy tudományú és megbecsülő szeretetben előtte munkálkodott boldogult emlékü édes atyjának szolgálati állomása s születésének a síri pihenés nyugalmát biztosító szent öröksége. Köszöntsük őt munkás életének délpontján odaadó szeretetünk és eddigi sokirányú szolgálatait elismerő tiszteletünk kifejezésével, örvendő lélekkel kívánva neki: ad multos annos!

Zsiros Lajos vasgyári nyug. felügyelő, a diósgyőri egyház pénztári gondnoka is ebben az évben töltötte be negyedszázados gondnoki működését. A lelkes lángú férfit üdvözljük ennél a határnál, szívünk szeretetével és életére, munkájára kérjük Isten áldását.

Két lelkésztársunk csere útján eltávozott körünkől: Gecse Albert Igriciből az alsószabolcs-hajdúvidéki egyházmegyébe: Polgárra, Keresztúry József Maklárrol, a felsőborsodi egyházmegyéhez tartozó Nekézsenybe távozott. Helyükre Mikó Sándor és Kőrössy József lelkészek jöttek közénk, akiknek beerősítse mai közgyűlésünk feladata lesz. A hozzánk az Úr nevével jöveket igaz szeretettel fogadjuk és öleljük keblünkre kívánván mind nekik, mind egyházközségüknek, hogy jó igyekezetüket áldja meg a mennyei Kegyelem és teljesítse be hozzájuk fűzött várakozásainkat és reményeinket. Az eltávozókat pedig új helyükön védje és oltalmazza a benne bízókat soha el nem hagyó Isten, akinek nevében a zsoltárral áldást mondunk rájuk. (CXXIX. zs. 8. v.)

Tóth István egri, Kádár Albert hevesi lelkészek — saját kérelmükre — nyugdíjaztattak. Mindkét lelkész teljes igyekezettel hűséges sáfárként forgolódott a reabizottakban; betegség erőtelensége tétette le velök a szívközhöz nőtt munkaszerszámot, életidejük még a dél tetőpontján áll, de ők Istentől nyert bölcs szívvel belátták, hogy új munkások kellenek helyettök az Úr aratásának egyre nehezebbé váló munkájába. Noha csak a jövő év folyamán válnak meg hivataluktól, mi már most kívánjunk nekik Istentől megáldott, nyugodt pihenést és hosszú életet!

Mindkét lelkészi állás betöltése iránt megtettem a törvényes lépéseket.

Tanítói változásokról a tanügyi jelentés fog részletesen beszámolni; itt csak a közöttünk kevés időt eltöltött s a tavaszi Közgyűlésünk által beerősített Gera Sándor diósgyőri tanító korai, gyászos haláláról emlékezem meg igaz részvéttel, aki váratlan hirtelenséggel fiatal korban hunyt el a folyó év július havában. Özvegyének s árván maradt családjának fejezze ki Közgyűlésünk őszinte részvétét, kérvén reájuk az Úrtól jöhető vigasztalást!

Új helyeikre beerősítetnek a köv. tanítók: Balog János Ládháza, Hamvay János Mezőnagymihályra, Orbán József Igriczibe, Ihsz Károly Szirmára, e két utóbbi állását elcserélte. Választott tanítót Hejőszalonta is, de ez panasszal van megtámadva s Közigazgatási bíróságunk ma fogja tárgyalni az ügyet.

Bejelentem még két lelkészözvegy halálát: özv. Sólyom Barnáné volt egerlövői és özv. Tamkó Ferencné mezőkeresztesi lelkészözvegyek porlátora tért meg az édes anyaföld nyugtató ölébe s imádságos lelkük az Örökkévaló hajlékokba. Legyen hosszas szenvedés után eljött pihenésök csendes, álmuk zavartalan; nyerjen lelkök idvességét a Krisztus vére által!

Ugyancsak jelentem a Kovács Károly nyug. tanító halálát is. Mint tiszaszederkényi tanító nemzedékeket nevelt fel jóságban, hithűségben, tiszta hazafias szeretetben s így tanító munkája nemcsak alapvető, de maradandó nyomokat hagyó volt. A miskolci tetemvári temetőben nyugvó porai felett őrökadjék kegyeletünk, Istenhez tért lelki jutalmát már elvette, akinek szolgált, a Jézus Krisztus szent kezéből. Özvegyét részvétünkről kivonatban értesítjük.

Az egyházmegyei elnökség megerősítette a diósgyőri gyülekezeti ház építési szerződését és tiszadorogmai egyházközség ingatlancsere szerződéseket, valamint a mezőnyéki templomtelek adásvételi szerződését, ezeknek közgyűlési jóváhagyását kérem.

Hat ízben voltam az egyházmegye gyülekezeteiben különféle alkalmakkor ígét hirdetni, szolgálni. Iktatókönyvem száma 1500-on, postakönyvem 1020-on felül áll, ez havi 150 üggydarab s 100 postai küldemény átlagot jelent.

Az Országos Ref. Szeretetszövetség Hejőpapiban árvaházát kibővítette, átadta rendeltetésének; az átalakított hajlékok felavatási ünnepélye november 5-ére van kitűzve. Bár ez alsóborsodi egyházmegyei közgyűlésünket csak annyiban érinti, hogy az árvaház egyházmegyéink területén levő egyházközségben van, mindazáltal örvendező szívvel és Isten iránt való mélységes hálával mondunk köszönetet a nemesszívű adakozó Tóth Magdolna, Gulyás Erzsébet és Molnár Júlia keresztyén nőtestvéreinknek, akiknek lelkét bizonytal Isten lelke ihlette és szívét angyalkezek érintették,

mikor a legnemesebb célra: árvák nevelésére kívánták áldozatos életüket felajánlani. Legyenek áldottak a buzgó lelkipásztorral: Benke József testvérünkkel együtt, aki a nála letett talentomok legmértőbb gyümölcsötetését nemcsak megálmodta, hanem Isten segítségével sikeresen megvalósította.

Amidőn ezt örvendező szívvel jelentem, szeretettel kérem egyházmegyénk minden rendű-rangú tagját az Országos Ref. Szeretetszövetség szíves támogatására, akár a hozzánk közellévő hejópapi árvaháznak természetbeni segélyezésével, akár az egyházmegyénk területén működő diakonus szeretetteljes támogatásával.

Végül hadd hívjam fel innen a fenntartó egyházközségeket és a lelkészeket egyaránt nyugdíjintézeti hátralékaiknak és a folyó évi járulékaiknak lelkiismeretes befizetésére, rendszeres törlesztésre, mert a nyugdíjvégrehajtó bizottság ama szomorú értesítését, hogy egyházmegyénkben feltűnően nagy a fenntartói hátralékok összege, nemcsak az esperesnek kell tudomásul venni s annak apasztásáért szorgalmatoskodnia, hanem mindenkinek, akire tartozik! Ez mindnyájunk ügye. Nem tehetjük meg bocsánatot sem nyerhető hűtlenség bűne nélkül, hogy nyugdíjasainkat, lelkész-özvegyeinket magunk kergessük a kétségbeesés sötét örvényébe s magunkat megfosszuk annak a lehetőségétől, hogy amikor a munka terhe-gondja megőröl bennünket, ne élvezhessük a nyugdíjintézet nemes lélekkel elgondolt áldásait! A fiatal paptársaknak is szól a „memento mori“ s ha váratlanul kopogtatna be az életoltó követ, ne feledje senki, hogy a nyugdíjintézeti hátralékok befizetéséig, özvegye, ínség és nyomorúság könnyel szózott, fekete kenyerére juthat, amítől mindenkit őrizzen az Úr!

Egyéb kötelezettség teljesítésére is nagyon komolyan felhíva az illetékesek jóindulatú figyelmél, vázlatos jelentésem szíves tudomásul vételét tisztelettel kérem s magamat a nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés begyes jóindulatába ajánlva, vagyok

Miskolc, 1933 október 20

a Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés
szolgálatrakész s aláztatos szolgálója:

Pósa Péter s. k.

esperes.

Közgyűlésünk szívesen meghallgatván az esperesi jelentést, az üdvözlő, részvétnyilvánító, valamint a köszönő iratok megszerkesztésével lélekési főjegyzőt bízva meg. Az elnökség megerősítő intézkedéseit jóváhagyja. Az Orsz. e. sz. támogatására egyházmegyénk gyülekezeteit felhívja. A hátralékos járulékok fizetését, törlesztését szigoruan elrendeli.

Az esperesi jelentést teljes egészében tudomásul veszi.

(N. B.)

5. Mikó Sándor és Kőrössy István lelkipásztorokat Igricibe, illetve Maklárra,

közgyűlésünk, esperesünk áldástkívánó szavai közben, beerősítette.

(N. B.)

6. Balogh János Ládházára, Hamvay János Mezőnagymihályra, Orbán József Igricibe, Iház Károly Szírmára (a két utóbbi cserélt) tanítókul beerősítették. Hamvay János esküt tett.

Gondnokunk buzdító beszéde után, közgyűlésünk áldást kér munkáikra. (N. B.)

7. Segédlelkészeinkről, esperesünk a következőket jelenti:

Segédlelkészeink a következő helyeken szolgálnak; Átány: Ferencz Lajos, Böcs: Bertha Barna, Cserépfalu: Szombathy László (Mezőkövesden lakik), Diósgyőr: Kolumbán György, Eger: Hubay Lajos, Gelej: Sípos István, Hejőcsaba: Pósa Dezső, Heves: Mikola István, Ládháza: Andrassy Ferenc, Mezőcsát: Simon Béla, Mezőkeresztes: Kiséry Béla, Miskolc: Eröss Gyula, Mikos Zoltán, Császár József és Szabó István, Noszvaj: Tóth Ferenc (Alsózsoltán lakik), Poroszló: Técsy Béla, Tiszánána: Stéphan László, Tízaszederkény: Szilva Sándor, Tiszatarján: Kovács József.

Tóth Ferenc e hó végével külföldi egyeiemre megy s helyét Kenyeressy Károly foglalja el. Mint számfelletti bekebeleztetését kéri Fejérvary Zoltán.

Bekebelezetnek: Bertha Barna, Kenyeressy Károly, Stéphan László és Fejérvary Zoltán. Tudomásul szolgál. (N. B.)

8. Szavazatbontó bizottságunk jegyzőkönyve alapján, lelkészi tanácsbírául Szabó József mezőnagymihályi, világi tanácsbíró gyanánt pedig Csorba György miskolci gimn. igazgató, beerősítést nyernek.

Közgyűlésünk az eskütételüket meghallgatván, szolgálataukra Isten kegyelmét kéri. (N. B.)

9. A bírósági ülés idejét.

elnökség 11 és 3 órára tűzte ki. (N. B.)

10. A gyász miatt akadályozott tanügyi bizottsági elnök jelentését Kiss Elek felolvassa:

„Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Isten megáldotta és bőterméssel jutalmazta az emberi munkát. A magyar föld dús arany kalásza ontotta a drága, acélos magyar búzát. S mégis a várva-várt jobblét nem következett be. A terményárak katasztrófális áresése, az értékesítés lehetetlensége, a terhek növekedése miatt az inség, a nyomorúság nem enyhült, hanem inkább növekedett, a bő termés mellett is. A pénztelenség, a keresetforrás apadása, a mult évek felmaradt terhe, szinte kétségbeejtőleg érezteti hatását, nemcsak a gazdasági életben, hanem az egyházzal és annak intézményeivel, iskoláival is. A legnagyobb

erőfeszítés is, amit az egyházak kifejtenek iskoláik fenntartásáért, a jelen pillanatban szinte eredménytelennek látszik. Az egyházak, a terményfizetéssel elvesztették az egykor szilárd alapot s ma éppúgy emésztődnek, tengődnek a gondok között, mint az egyes emberek. Ma még megvannak, de a tartozások emelkedése, mint valami zúgó hullámok mossák alá az iskolák falait. Az a felülről adott 250 ezer pengőnyi államsegély, amit az egész ország felekezeti és községi iskolák elmaradt tanítói fizetéseinek pótlására utalt ki a Kultuszminisztérium, az állam nehéz helyzetében is oly csekély összeg, hogy segítségnek is alig jöhet számba, annyifelé osztva.

Nincs módomban a segélynek egyházmegyénk részére jutott összegét ismerni s így azt sem tudhatom, hogy hol és milyen mértékben enyhített a helyzeten ez a segély. Arról sem számolhatok be számszerű adattal — bár ez irányban is intéztem felhívást az iskolalátogató küldöttségekhez, — hogy mennyi az az összeg, mely a fenntartó egyházak terhére képezi, az elmaradt tanítói fizetések, a nyugdíjjárulékok és egyéb dologi kiadások miatt? Annyit azonban megállapíthatunk, hogy igen kevés azon egyházak száma, ahol a tanítói fizetéseket hiánytalanul kiszolgáltatták. Vannak helyek, ahol fél-, sőt egész évre, vagy még több időre szóló követelése van a tanítónak az egyházzal szemben. Arról meg nem is szólok, hogy sok egyház, a tanítói nyugdíjintézeti járulékokból még egyetlen fillért sem fizetett ki. Mi lesz évek múltával: ki tudná megmondani? Nagy szerencse a tanítókra, hogy a fizetést kiegészítő államsegélyek, — helyesebben állami hozzájárulások — hiánytalanul folyósítatnak.

Ezeket tudva, nagy elismerésére és dicséretére mondhatom, a néhol erősen nélkülöző tanítóságnak, hogy a lenyűgöző gondok között is, épp úgy, mint a velük együtt emésztődő lelkipásztorok, felülemelkedve a megpróbáltatások kísértésein, híven és lelkiismeretesen teljesítik kötelességüket, Isten előtti felelősségük tudatában. Érzik ők is, mi is, hogy szegények, koldusok, sanyargatások alá vetettek lettünk, de drága, szent örökséget hordozunk: a Krisztus igáját; felelősségteljes feladatot végzünk: lelkek nemesítését és gondozását. Az anyagiakkal való küzködés problémái között is, ezt a lankadatlan buzgóságot mutatja az, hogy évek óta változatlanul 52—53 kiváló (47%), 30 (26,5%) jeles, 21 (19%) jó, 5 (4,6%) elégséges minőségű iskolánk van; pedig néhol elég szigorú mértéket alkalmazott a bizottság.

A konventi minta szerint, jelentésem főrészét a statisztikai adatok elétárása képezvén, ezt a következőkben van szerencsém előterjeszteni. Iskoláink mindenike hatosztályú, kivéve Miskolcot, ahol csak a fiúiskola hatévfolyamú, a leányiskola pedig négyosztályú. Van 112 iskola, (mult évben 114), ugyanannyi tanítóval, kik közül 84 férfi, 28 nőtanító. Rendes 106, segéd 6, akik mind oklevelesek.

Az iskolák felszerelésében sok fogyatkozás van, már hosszú évek óta. A legkedvezőbb időkben elmulasztották az egyházak a taneszközöket beszerezni; ma pedig lehetetlen. Csak 27 a felszerelt s 85 a hiányos felszerelésű iskola.

A református tankötelesek létszáma 8457; ebből iskoláinkba jár 6638, 252-vel kevesebb (3,7%-al), mint a mult évben. A tanerőkhöz képest még mindig elég magas a létszám; mert a hozzánk járó, más vallású (452) tankötelessel 7090 növendék van, akikből átlagban 64 iskolás jut

egy tanerőre. A háború utáni több születés úgylátszik megszűnt; nivellálódott a születések száma. A háború alatti és utáni születések különbségét, a következő szám adatok mutatják. Az 1925/26. isk. évben a tankötelesek létszáma 6040; 1926/27-ben 6384; 1927/28-ban 6768; 1928/29-ben 7553; 1929/30-ban 8302; 1930/31-ben 8729; 1931/32-ben 9118; 1932/33-ban már 8457. A körzetenkénti összehasonlítás szerint, szaporodás csak a hegyvidéken van; és pedig 103. A mezőcsáti, miskolci, poroszlói járásban összesen 39 az apadás, míg az ónodiban és mezőkeresztesiben 52—52, vagyis 104.

Az iskolák közül igen magas, 80—100 között van a növendékek száma: Bükkzsércen (1), Tiszakeszben (2), Tiszadorogmán (1), Hejőszalontán (1), Hejőpapiban (1), Átányon (2), Noszvajon (1), Szírmán (1), Mezőcsáton (2). Túlzásfólt, 100-on felüli a létszám Noszvajon (1), Bükkzsércen (1), Tiszavalkon (1), Átányon (1). A túlzásfóltág megszüntetésére, új iskolák és új tanerők beállítására volna szükség a tanítás eredményessége szempontjából Noszvajon, Átányon, Tiszakeszben. Tiszakeszben meg is van a készség, de a felsőbbhatóság törölte a község költségvetéséből az e célra megszavazott 1000 pengőt.

A statisztikai adatok még mindig hiányosak, a sok sürgetés dacára is. Mert a kimutatott 8457 ref. tanköteles közül a mi iskolánkba járt 6638; más felekezetibe 54, és községi vagy államiba 1781, összesen 8473; vagyis 16-al több a létszámnál. Ezt tapasztaljuk az ismétlőiskola kimutatásoknál is, ahol szinte hihetetlenül ingadozó az évenkénti létszám. Pl. 1929/30-ban 1849, 30/31-ben 1370, 31/32-ben 1521, míg 32/33-ban 2081.

Más felekezeti iskolába jár 54 tankötelesünk, viszont a mi iskolánkba 452 (e. évben 454) más vallású tanköteles. Községi és állami jellegű tanintézetbe 1781. 287-el kevesebb, mint előző évben. Örvendetes jelenség, hogy még az előző két évben 73 és 86 volt az iskolakerülő vagy felmentett, addig az idén egyetlenegy sem. Ha helyes az adat.

Feltűnő sok a mulasztás: 97.954! (tav. 63.707) Tíz év alatt ez a legmagasabb szám, 35% emelkedés, egy év alatt. Hasonlóképpen emelkedett az ismétlőkben is. Előző évben 3708, most 4257. Vagyis 549-el, 13%-al több. Ez azonban — figyelembevéve a 10 évi adatokat — inkább csak átmeneti ingadozás. Iskolakerülő az ismétlőkben sem volt, csak 5. Nem hagyhatom azonban szó nélkül azt a bizonyára téves kimutatást, hogy 11 helyen tartott kevesebb ideig a tanítás 8 hónapnál, addig 23 helyen 8 hónapnál tovább, sőt 3 iskolában 10 hóig. A mi falusi viszonyaink között ez alig lehetséges!

Az iskolák fenntartására 218.295 P 87 f-t fordítottak az egyházak készpénzben. Államsegély 147.804 P 46 f, községi segély 2490 P. (Tavaly 6168.) Összesen 368.591 P 13 f Külön terhet képez az egyházak iskola-fenntartásának a termény- és földjövedelem. A nem református iskolába járó gyermekek vallásos oktatására egyházi forrásból 4341 P, államsegélyből pedig 12.054 P adatott.

A jelentések egyébként megnyugtató képet tárnak elő iskoláink külső-belső állapotáról. Sem járványos betegség, sem téli fűtőszünet nem zavarta a tanítás menetét. Ment minden a maga rendjén a nagy gondok és szükségek között is. A vallás-erkölcsi és hazafias nevelésre csaknem kivétel nélkül kellő gond fordított. A vallásos élet megkedveltetésére

és a hitigazságoknak a gyermeki lélekbe gyökereztetésére, nagyon sok helyen rendszeresen vezetik a vasárnapi iskolát. A Hegyközi járásban mindenütt.

Az énektanítás egyik-másik iskolába igen szép eredménnyel folyik; néhol 2—3 szólamra énekelnek a növendékek. A nyújtott éneklés lassanként kiküszöbölődik, legalább az iskolákból; de még ma is vannak helyek, hol az éneklés vontatott és bántóan elnyújtott, értelmetlen kiejtésű, hogy szó nélkül hagyni nem lehet. Egyik bizottságunk ezt szóvá is tette jelentésében. E helyről mi is kérjük ennek a multból eredt rossz szokásnak, jóízlés és az áhítatosság nevében való elhagyását.

Ugyancsak kifogásolja egyik bizottság — nagyon helyesen — az imádkoztatás hangját és módszerét. Elfelejtik s mellőzik — úgy mond — a tanító urak, hogy az imádkozás a szív beszélgetése Istennel. Úgy van. Az imádkozásnak áhítatosnak, buzgóságteljesnek, alázatos hangúnak kell lenni, nem gépies, öntudatosság nélküli szajkózásnak. Nagyon kell vigyázni, mert népünk így is eléggé közönyös a hitélettel szemben s rá nézve nem életszükség az imádkozás. Ne ragadjon ez a gyermekekre már az iskolában.

A vallásos érzés mélyítése s a református öntudat fokozása szempontjából észrevételezi egy másik bizottság, hogy a felsőbb osztályokban a hit- és erkölcsstan, az egyháztörténelem tanítása nem elég intenzív. Hiányzik belőle, mint eredmény: a gyermek áttekintő és összefoglaló tudása. Ez a hiba, amín okvetlenül segíteni kell, ha azt akarjuk, hogy a növendékek jobban megismerjék és megszeressék hitüket és egyházukat. Egyébként általánosságban, nem hiányzik a kálvinista szellem. Csak Egerben látszik meg a jelentés szerint, még pedig elég erősen, a kat. hatás, főleg az imádkozásban és a ref. szellem hiányában. Mi pedig ott is, ahol lehetne és kellene, nem nyomjuk rá a más vallású gyermek lelkére a ref. iskola szellemét, a kálvinista öntudat hatását. „A hozzánk járó más vallású gyermekek iránt igen türelmesek és előzékenyek vagyunk“, mondja egyik iskolalátogató jelentés. S talán igaza is van. Mi minden lehetőséget megadunk hitük gyakorlására, aminek viszonzását ritka esetben kapjuk meg.

A gyermekek ismeretszerésének, fogalmi körének kiszélesítése szempontjából nagy akadályt képez az iskolai felszerelések hiánya, amire már előbb rámutattam; de a tanítók a legtöbb helyt igyekeznek e hiányokat az intenzívebb tanítással pótolni. Ha ma nincsenek is abban a helyzetben az egyházak, hogy a szükséges taneszközöket beszerezhessék, de mindenestre törekedniök kell a pótlásra, valami úton-módon. A felszerelés hiánytalan Miskolcon, ahol a testület, — mint azt a mult évi jelentésben feltüntettem — a legnagyobb elismerésre méltóan, maga gyűjtötte össze az ehhez szükséges összeget.

Ha a felszerelés hiánya nehezíti a tanítás menetét, azonban az már egyenesen a tanítás eredményének a rovására megy, ahol az iskolapadok oly rozoga, sőt használhatatlan állapotban vannak (Felsőábrányban), hogy rajtuk írni egyáltalán nem lehet. A dobogón és az ablakpárkányon írnak (!). Vagy ahol oly zsúfoltak (Noszvajon) az ülőhelyek, hogy a gyermekek egy része kiszorul a padokból, vagy a végén kucorog. Hejőszalontán is túlszűfolt, alacsony, levegőtlen és „lehetetlenül rossz“ az iskola, az oda-járó 49 ref. és 14 más vallású tankötelesnek. Szerencsénk, hogy e régóta tartó állapot mellett, nincs más felekezeti iskola. Átányról az a panasz,

hogy igen elhanyagolt, tisztátalan, nem iskola jellegű tantermei vannak. Noszvajon az egyik tanterem alacsony, rosszul szellőztethető, 76 gyermek van benne, a másik terem 128 gyermekkel annyira túlzsúfolt, hogy ez állapotban, annyiszori sürgetés után segíteni kell, úgy a növendékek, mint a tanító egészsége szempontjából. Hogy ilyen körülmények között a tanító iskolája, aki kezdő ember, — mégis jeles minősítésű: ez az ő buzgalmát mutatja, a miért elismerést érdemel; hozzá még a III—VI. osztályt tanította. Egy új tanerő beállítása már elodázhatatlan, valami állami, vagy községi segítséssel.

Noszvajon különben az egészségi állapotok is szomorúak; mert, mint a múlt tanévben, az idén is ki volt tiltva fertőzés miatt 18 tuberkolotikus növendék. Hogy a közíg. hatóság, a múltbeli panaszok alapján miféle egészségügyi rendelkezést foganatosított: nincs róla tudomásom. Hogy a legsürgősebb beavatkozás szükséges: annyi bizonyos.

A pár éve elrendelt tanítói és szülői értekezletet nem sok helyen tartották meg. Ahol megtartották, ott — a tapasztalás szerint — jó eredménnyel járt, a szülők és tanítók közötti kapcsolat erősítésére s a szülői elfogultság eloszlatására. A havi tantestületi értekezletek pedig, az önképzés, a tanítási hibák meglátása és kiküszöbölése, továbbá a rend és az egyöntetű eljárás szempontjából szükségesek. Ma, a folytonos tanterv változtatások, új nevelési és módszertani elvek előtérbe nyomulása idején, s a szinte túlhajtott beszéd- és értelemgyakorlatozás, a heti három órai tornáztatás napjaiban és divatjában (de a valláserkölcsű nevelésre nem jut csak heti két óra) ezeket az értekezleteket, megbeszéléseket nem lehet el-mellőzni.

A tananyagbeosztások, egy pár kivételével, a tanév elején beérkeztek. Teljes szigorral — még bírsággal is — igyekszem a konventi utasításnak eleget tenni. Ezek a munkák azonban igen egyenlőtlen értékűek. Alak, beosztás, áttekinthetőség szempontjából meg éppen sok kifogásolható. Szükség van csakugyan a múlt évben is elhatározott, egységes tananyag-beosztás elkészítésére. Ez évben csak az új tanterv és utasítás kései megjelenése miatt maradt el. E tárgygal különben, valamint az öntudatos reformátusságra nevelés gyakorlati kérdésével, majd az általam összehívandó tanügyi értekezlet foglalkozik s tesz javaslatot egyházmegyei közgyűlésünknek. Kérni fogjuk az egységes beosztás elrendelését a főt. egyh. kerülettől is. Természetes, hogy az egységesség nem zárja, sőt nem zárhatja ki a helyi viszonyok adottságát és speciális kapcsolatok fel-dolgozását.

Az iskoláinkról kapott és adott kép, egynémely hiányok mellett is elég kedvező és egyházunk szempontjából megnyugtató. Tanítóink nagy többsége hivatása magaslatán áll, amit jól esik megállapítanom. Csak kevésnek szükséges az intés és buzdítás, a több kötelességteljesítésre s buzgólkodásra.

A tanításban elért eredményt az alantí osztályozás tünteti fel:

Kiváló minősítésűek a *hegyközi járásban*: Cserépfalun Batta Józsefé, Battáné Aulinger Erzsébeté, Mizser Lajosé, Mizserné Pósa Erzsébeté; Vattán Horváth Lajosé; Sályban Barsi Lajosé, Barsiné Kiss Erzsébeté; Kisgyőrben Sarkady N. Lajosé; Bükkzsércen Várady Sándoré. A *mezőcsáti járásban*: Mezőcsáton Kiss Ferencé, Gál Ilonáé, Tóth Erzsébeté; Tiszapalko-

nyán Soós Dezsőé; Tiszaszederkényben Dobos Sándoré, Keresztes Jenőé. *A mezőkeresztesi járásban:* Mezőnagy Mihályon Balogh Jánosé, Jakcsi Lajosé; Mezőkeresztesen Nagy Károlyé, Szabó G. Lászlóé, Nagyné Román Magdáé; Egerlövön F. Kiss Erzsébeté; Tiszadorogmán Örvendi Istváné, Örvendiné Tomán Eszteré; Ároktón Kiss Alberté, Zsardon Antalé. *A miskolci járásban:* Miskolcon Péter Józsefé, Nagy Jánosé, Littkey Györgyé, Barna Aladáé, Rácz Árpádé, Molnár Béláé, Tarpai Zsuzsánnaé, Szabóné Czukrász Margité, Ruttkay Bertáé, Barcsa Kláráé; Hejőcsabán Tokaji N. Kálmáné; Kistokajban Vitályos Jánosé, Pósa Joláné. *Az ónodi járásban:* Mályiban Járdánházi Józsefé; Ónodon Vattay Máriaé; Hejőpapiban Várhegyi Lajosé, Asztalosné Domokos Saroltaé; Böcsön Lajos Istváné, Somodi Józsefé, Alsózsoltán Szabó Andrásé, Skultéty Edéé, Baksa Ilonáé. *A poroszlói járásban:* Poroszlón Berta Kálmáné, Jakab Imréé, Gaál Idáé, Piacsek Saroltaé; Tizsanánán Trencsényi Pálé, Jano Idáé.

Jeles minősítésűek: Kiszgyőrben Győr Istváné, Csorba Jánosé; Harsányban Kalóz Istváné; Geszten Zarándi Bertalané, Becser Annáé; Noszvajon Horváth Lászlóé, Szabóné Tar Vilmáé; Cserépfalun Kállay Gyuláé; Nemesbikken Dr. Gyenesné Kernács Ilonáé; Tiszapalkonyán Csiziné Szabó Emiliáé; Tiszatarjánban Molnár Györgyé; Gelejen Nagy Zoltáné, Kolumbán Lidiáé; Mezőkeresztesen Kaszonyi Ilonáé, Nagy Dezsőé; Egerlövön Mogyoróssy Sándoré, Molnár Lajosé; Sajókeresztúron Fövenyessy Jánosé; Diósgyőrben Palcsó Sándoré, Dósa Irmáé; Szírmán Orbán Józsefé, Kulcsár Béláé; Ónodon Tóth Miklóssé; Böcsön Bíró Lászlóé; Igriciben Szekeres Ilonáé; Emődön Szalai Lászlóé; Poroszlón Arany Gézáé; Átányon Csik Mihályé, Veres Jenőé, Thurzó Sándoré.

Jó minősítésűek: Tibolddarócon Farkas Sándoré; Bükkaranyoson Bónis Imréé; Harsányban Soós Ferencé; Bükkzsércen Czégény Péteré; Tiszaoszláron Kuik Károlyé; Tiszatarjánban Szabó Istváné; Tiszakesziben Székely Attiláé, Váry Eleméré; Mezőcsáton Lovász Pálé, Orosz Béláé; Felsőábrányban Tankó Istváné; Tiszavalkon Marosi Ferencé; Mezőnyéken Paksyné Hörömpő Joláné; Ládházán Berec Pálé; Igriciben Ihász Károlyé; Emődön Sütő Károlyé; Böcsön Szilágyi Benőé; Maklárón Molnár Gézáé; Tizsanánán Szabó Ferencé; Átányon Mészáros Istváné.

Elégészes minősítésűek: Bükkaranyoson Tóth Béláé; Hejőbábán Konkoly Eleméré; Mezőcsáton Skulthéty Lászlóé; Nemesbikken Ragályi Dezsőé; Hejőszalontán Héczei Bertalané.

Elismeréssel kell kiemelnem a miskolci tanítókat, ahol mind a tíznek kiváló, továbbá a cserépfalusi és a poroszlói tanítókat, ahol 1—1 kivétellel 4—4 kiváló iskola van.

Külön kell megemlékezni, és pedig a legnagyobb elismeréssel a miskolci tanítótestületről, akik Péter József igazgató vezetésével, mintaszerűen s nagy fegyelmezettséggel nevelik a növendékeket és szociális téren is szép eredménnyel, követésre méltóan tevékenykednek az iskolai tanítás mellett. A leányok a kézimunka és konyhakertészetben is kitűntek. Van úgy a fiúknak, mint a lányoknak cserkészcsapata, 52, illetve 38 cserkészzel, akik a nyilvánosság előtt is szerepeltek kitüntetéssel. Sőt a leányok csapata résztvett 8 taggal a tahii Nagytáborban, ahol a Szövetség teljes elismérését érdemelte ki. A fiúk cserkészcsapata pedig Gödöllőn. A szegény tanulókat is igyekeztek adományokból ruhával ellátni, amiben a

Kálvin Szövetség, Miskolc város áldozatkészsége s az Avasaljai Asztaltársaság jószívűsége segítette őket. A gyermekek egész éven át kaptak tizórai tejet és az inségakcióból 68-an ingyen ebédet, akiknek étkezésénél a tanítónők és a tanítók ügyeltek fel. Mindezek szép bizonyásgtétélei nemcsak az adakozók jószívűségének, hanem a tanítók fáradhatatlan munkásságának is. Illesse őket ezért is elismerés!

Ezzel együtt említtem meg, hogy a szegény gyermekek felruházását Cserépfalun és Poroszlón munkába vették a tanítók s részint adakozások gyűjtéséből, részint gyermek- és ifjúsági előadásokból sok szegény növényedéket sikerült a legszükségesebb ruhadarabokkal ellátni. A cserkészcsapat Poroszlón most alakult meg.

A tanítók közül, személy szerint kettőről óhajtok ez alkalommal különösebben megemlékezni. Az egyik Balog János volt mezőnagymihályi, ezidőszert ládházai tanító, a tanügyi biz. jegyzője, a másik Nagy János miskolci tanító. Mindketten 25-ik szolgálati évüket töltik. Egyik is, másik is kiváló szorgalmú, a munkában, a kötelességteljesítésben példányképek. Balogh János mint tanító nemcsak a tanításban fáradhatatlan, hanem egyházi irányú tevékenységében is. Munkásságáról s az elért eredményéről azt jelenti az isk. látogatóság: „a minden téren tapasztalható rend, ügyelem, eredmény nemcsak a körzetben, de országos viszonylatban is annyira kimagasló példa, hogy minősítésére a kiváló jegyet is kevésnek tartjuk“. Nagy Jánosról pedig igazgatója tesz bizonyásgot a tanításban, egyéb munkájában való, mindig zajtalan, de áldott eredményű hűségéről. Én is tudom, hogy kiválóságánál, lelkiismeretességénél csak szerénysége nagyobb. Mint a tanítóságnak büszkeségei s egyházmegyénknek dicselkedései megérdemlik, hogy szeretettel és elismeréssel köszöntsük őket és áldást kérjünk Istentől életükre és további munkájukra. Nem embereket dicsőítünk bennük, hanem Istent, aki nemcsak talentumokkal áldotta meg őket, hanem azok felhasználására erőt adott nekik.

Berta Kálmán poroszlói és Biró László böcsi tanítók nyugdíjba készülvén, a nyugdíjazás előtti szabadságolás folytán, helyeik ideiglenesen töltettek be. Működésükről csak ennek megtörténte után enlékezünk meg.

Gera Sándor diósgyőri tanító, ki még csak fél éve foglalta el helyét, mint más egyházmegyéből jött, váratlanul költözött el az élők sorából. Rövid ittléte alatt is bizonyásgot tett buzgalmáról és hivatása iránti hűségéről, legyen emléke áldott! Helyére a nt. Esperes úr Varga Lajos jelesen végzett ifjút alkalmazta. Mezőnagymihályról Balogh János Ládházára választott. Helyére Hamvay János most végzett tanító került. Szirmáról Orbán József helyet cseréli Ihász Károly igrici-i tanítóval.

Két eseményt is be kell jelentenem. Emődéről bírósági ítélettel elmozdított Józsa Imre tanító, kinek személye és iskolája ellen már évek óta panasz volt. Ugyancsak bírósági ítélet fosztotta meg helyi állásától és javadalmától Szalay László helyőszalontai tanítót, ki ideiglenes minőségben Emödre helyeztetett át Esperes úr által. Az ő helyére Tóth Ferenc ifjú került, kinek választását azonban panasszal támadták meg s panasz most kerül közigazgatási bíróság elé. Ez is az idő jele.

Nagytitiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

A fentiekben volt szerencsém e. megyénk tanügyi állapotáról szóló jelentésemet megtenni, tisztelettel kérve annak elfogadását. Az idevonat-

kozó javaslataimat a tanügyi bizottság útján leszek bátor beterjeszteni, az ottani megtárgyalás után, annak jegyzőkönyvével.

Ugyancsak tudomására hozom közgyűlésünknek, hogy a múlt évi őszi közgyűlésünktől vett megbízatás folytán, egyházmegyénk tanítóságával a tegnapi napon tanügyi értekezletet tartottam, melynek jegyzőkönyvét szintén van szerencsém mellékelni.

Végül legyen szabad Nagytiszteletű Közgyűléshez azzal a tiszteletteljes kéréssel járulnom, hogy 16 év óta viselt tanügyi biz. elnöki tisztségem alól felmenteni kegyeskedjék. Hálás szívvel fogadtam annakidején a megtiszteltetést és igyekeztem az elvállalt kötelezettségemnek erőm szerint eleget tenni s hálás köszönetet mondok ma is a jóindulatú támogatásért. Hadd jöjjön azonban már fiatalabb erő, ki megértve a kor szellemét, tettekeszséggel és több eredménnyel szolgálja egyházmegyénk tanügyét s benne Isten országának előmenetelét is.

A nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés jóindulatába ajánlva magamat, vagyok

Poroszló, 1933 október 14

kiváló tisztelettel
alázatos szolgálója:

Gaál Ferenc

e. m. tanügyi bizottsági elnök."

Ehhez a jelentéshez csatlakozik a tanügyi bizottság javaslattétele:

1. A mulasztások meggátlását szorgalmazzák az iskolaszékek.
2. Ahol lehet, a felszerelést pótolják, esetleg a beíratási díjak felmaradó részéből.
3. Az énektanításnál az elnyújtott és a jóízlést sértő énekeltetés kiűszöbolendő. Az imádkoztatás buzgósaős és áhitatos megalázkodás érzésével történjék.
4. A tanítónak nemcsak a vallásórákon, hanem a többi tantárgyaknál is, ahol csak lehet, minden alkalmat meg kell ragadni a református öntudat felkeltésére és mélyítésére.
5. A többtanító iskoláknál a tantestületi értekezletek, szülői értekezletek megtartandók. A tantestületi értekezletről jegyzőkönyv veendő fel s azt az iskolalátogatók láttamozzák.
6. Felsőábrány utasíttassék, hogy az iskolapadokat sürgősen készíttesse el.
7. Átány iskolái tisztántartására iskolaszolga alkalmazására utasíttassék.
8. Noszvaj ismételten hívatassék fel — a lehetőséghez képest — új iskolaterem beállítására és új tanerő alkalmazására, még ha helyettest alkalmaz is.
9. Egysős tananyagbeosztás készítésére és felülbírálatára bizottság küldendő ki. Egyházköriület is felkérendő a hozzájárulásra s a használat elrendelésére.
10. Elégsős minősítésű tanítók — több szorgalom és lelkiismeretes munka kifejtésére — hívandók fel.

11. A miskolci tanítók a szociális téren való eredményes munkájukért elismerésben részesítendőek.

12. Felhívandók a tanítók iskolai, vagy ifjúsági előadások tartására, társadalmi gyűjtésre a szegény gyermekek ruháztatási segélyére.

13. Az egyházmegye tanítószága szükségesnek tartja az elemi iskolai tankönyvekben a ref. szellem még feltűnőbb kidomborítását.

14. Az egyházmegye tanítószága örömmel és szíves készséggel ajánlja fel magát és munkáját a vasárnapi iskola intenzív vezetésére.

15. Az iskolalátogatók kérik a tavaszi egyházmegyei közgyűlést, hogy új körzeti beosztást adni méltóztassék számukra.

16. Balogh János és Nagy János tanítóknak nyilvánítsa elismerését az egyházmegyei közgyűlés és terjesztessenek fel Püspök Úrhoz igazgatói címmel való kitüntetésre, mint 25 év óta mindig kiváló tanítók.

17. A Poroszlón készített osztályozási, anyakönyvi naplót a tanügyi bizottság célszerűnek és szükségesnek tartja, az iskoláknak használatra ajánlja. Az egyházkerület is felkérendő a használat elrendelésére.

Az alapos tanügyi bizottsági jelentésért közgyűlésünk köszönetet mond. A beterjesztett t. ü. b. javaslatokat magáévá teszi. (K. E.)

11. A tanügyi bizottság jelentése alapján is tárgyalta közgyűlésünk Gaál Ferenc lemondási szándékát.

Közgyűlésünk készséggel teszi magáévá a bizottság javaslatát. A t. ü. b. elnök lemondását nem veheti tudomásul, mert nagy veszteség érné ezzel tanügyünket. Kéri, szeretettel, hogy elhatározását, Isten dicsőségére változtassa meg. (K. E.)

12. Benke József belmissziói előadó felolvassa a Belmissziói Bizottság által már letárgyalt következő jelentését:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Mielőtt egyházmegyénk gyülekezeteinek belmissziói életét, munkásságát ismertetném, mindenekelőtt magamat kell a mérlegre tennem, kinek — mint belmissz. előadónak feladata nemcsak az, hogy mások munkáját megítélje, vagy ellenőrizze —, de elsősorban az, hogy az egyes gyülekezetek közt összekötő kapocs legyen, személyesen szerzett tapasztalatainak közlésével szolgáljon, s bizonyos irányítást is adjon. Első feladata lévén e célból a belmissz. előadónak a gyülekezetek látogatása. Sajnos, ezen követelményeknek az elmúlt évben nagyon hiányosan tudtam eleget tenni, elsősorban a magam erőtlensége és gyarlósága miatt, de részben azért is, mert az ORSz-nak gyülekezetemben szervezett árvaházai, építkezések, a kezdet nehézségei, nemcsak szellemileg, de fizikailag is meglehetősen igénybe vettek, — így mindössze néhány környező gyülekezetben voltam s az isk. látogatásokkal kapcsolatban igyekeztem a gyülekezetek belső életébe is beletekinteni. Részint esperes úr megbízásából, részint lelkész felkérésére, sőt amint az igrici jelentés mondja, „lelkész engedélye nélkül“ Igriciben

és Hejőszalontán végeztem tisztemmel járó, számottevőbb munkát, különösen Igricin, hol arról volt szó, hogy a pásztorával meghasonlott gyülekezet, melyre, mint pásztor nélkül levő nyájra, több oldalról kivetették hálójukat, elkieseredésében a szekták, vagy katholicizmus karjaiba hull, ha ugyan egyenesen felekezetenkívülivé nem válik.

Míndezektől eltekintve, a beérkezett jelentések alapján igyekeztem összefoglaló képet alkotni egyházmegyénk belmissziói életéről.

Jelentést adott 46 anya- és 3 leány-, illetve társegyház, így Tiszavalk kivételével, — mely évek óta nem ad jelentést — minden egyház beüldötte jelentését.

Amikor a Lélek munkájáról s lelkek növekedéséről van szó, — márpedig az igazi belmisszió lényege és célja ez, — egy esztendő olyan kevés, hogy számottevő haladást nem is lehet kívánni, s éppen ezért nem sokban vétenénk a valódiság ellen, ha pl. a múlt évi jelentést, illetve jelentéseket fogadnánk el a helyzet képéül. Mindamellett a szavak és betűk, számok megett is a haladás jeleit kell keresnünk. Ezt pedig, nemcsak a papírra írt befelelésekből, azokon felül is minden tetszelgés nélkül megállapíthatjuk, hogy a missziói felelősségérzés mindinkább kényszerévé válik az egyház hivatalos munkásainak. Ha nem is leszünk máról-holnapra apostolok, — bár azok lennénk, — de érezzük, hogy valamit tennünk kell, ha másért nem is, de mert mások is dolgoznak. Ma már egyetlen egyház sincs, amely a templomi szolgálaton kívül valamilyen munkáról, hacsak a legáltalánosabbá lett vallásos esték tartásáról jelentést ne tudna tenni. A belmissziói munka jogossága ma már nem képezi vita tárgyát. Ha még nehéz akadályokkal kell is megküzdeni, részint a „mineka“ felfogást valló hívekkel, presbyterekkel, akik feleslegesnek tartanak a vasárnapi istentiszteleten kívül minden más lelki munkát, mint ahogy ennek a gondolkodásnak hű kifejezést ad bükkaranyosi lelkészársunk, aki azt írja: „prsb. elégnek tartja a templomi istentiszteletet, mint a régi jó időben.“ Igaz, egyháztagsaink, presbytereink nagy többsége, ha nem is mondja ezt ki őszintén, de valóban így gondolkozik, feleslegesnek tartván egyházunk Krisztustól kapott egyetlen s legfőbb megbízatását, a lelkek pasztorálását, a „régí jó időre“ emlékezve és ezekkel érvelve. Mi azonban, kik látjuk az „idők jeleit“, nem kérdezhetjük tőlük, mit tegyünk, s nem tarthatjuk elégnek, amivel ők megelégszenek, sőt kell, hogy élet- és létkérdésé váljon számunkra a belmisszió, tudván, hogy itt nem embereknek, egyházi többségnek tartozó kötelességet végzünk, de élet- és létkérdésről van szó, s minden tétlenség halált jelent, és ha valamikor, úgy most nekünk szól a Jézusi szó: aki velem nem gyűjt, tékozol. Pedig már tékozolni is alig van mit. Megtette azt előttünk egy évszázad racionalizmusa. De Isten még nem vette el tőlünk a lelkét s ez a Lélek a romokon is tud életet támasztani s a halott szíveket is megújítani.

A gyermekek még mindig a mi kezünkben vannak. Ha iskoláink féltelmetes és fenyegető teherként nehezdednek is egyházunkra, ha már az elvesztés félelme a szabadulás vágyává alakult is bennünk, de iskoláinkban a gyermekek még a mieink, s fogékony lelkükhöz még szabadon vihetjük az evangéliumot. S ha semmit se tennénk, csak az ő szívüket igyekszünk megszerezni, — már sokat teszünk.

A gyermekpasztoráció terén bizonyos haladás abban észlelhető, hogy

már mindössze 5 egyház van, amely a gyermekpasztoráció valamilyen formájáról nem tesz jelentést. De viszont alig 6—8 egyház van, ahol csoportokban történik a vasárnapi iskola. Legtöbb helyen a tanítók végzik azt. Ugyanolyan értékű, sőt, ha lélek szerint végeztetik, esetleg nagyobb, mintha lelkész végezné, de ahol 60—80 gyermek van egy csoportban, nagyon kétséges az eredmény. A kisebb csoportokban való tanításnak nemcsak a több eredményben van az elsőbbsége, de itt állíthatjuk munkába azokat a munkára vágó komolyabb híveinket, akik egyenesen vágnak az aktivitás után. Adakozás gyakorlása — a külmiszió javára, — kevés helyen van bevezetve. Pedig az adakozás lelkének nevelését itt kell kezdeni. Áldott cél a külmiszió, de emellett legyen szabad a vasárnapi iskolai munkásoknak figyelmébe ajánlanom az ORSz. árvaházait, hiszen a züllésnek indult, anyai szeretet nélkül élő magyar gyermekek sem állanak messzebb gyermekeink lelkéhez, mint pogány testvéreik. Hejőbábán a vasárnapi iskolával kapcsolatban be van vezetve a „2 filléres” akció. Szívesen hallanánk ennek mibenlétéről bővebben is.

A *konfirmációi előkészítés* igen lassan reformálódik. Haladás, hogy a 4—6 hetes oktatási idő legtöbb helyen kibővített az isk. év tartamára. Ámbár 12 éveseknél, kik a 6. osztályt végzik, igen kétséges az eredmény, egész évi oktatás mellett is. A 14 évesek konfirmációjától nem kell félni. Bár 16—18 éves korra lehetne azt kitolni. Használatos káték a legkülönbözőbbek. Szerepelnek az összes ismert konf. káték. Nagy szükség volna egységes kátéra.

Ifjúság felügyelésére is mind több gond fordítatik. Jelentések szerint 59 egyházban van leányegylet, 21-ben ifjúsági. Hogy ezek munkája miben áll, alig néhány egyházból tudjuk. Intenzívebb munka van: Diósgyőrben, Hejőcsabán, Cserépfalun, Szírmán, Papiban. Több helyen a templomban való bennmarasztás által gyakoroltatik. Eredményes voltát nem vonjuk kétségbe, de hogy a célt — az ifjúság összetartását — szolgálja, nem hisszük.

Vallásos esték minden egyházban tartatnak. Élénk érdeklődés mellett. Bibliaköri munka 12 helyen folyik. Házi istentiszteletet 12 gyűl.-ből jelentenek. Házi áhítatok, régi jó idők maradványaként, legtöbb egyházban elvéte vannak. Táplálni kellene.

Irattejesztés, bibliák, énekeskönyvek árusításában, egyházi lapok járatásában áll. Nem kielégítő. Nincsenek alkalmas traktátusok. Nem theol. értekezések, de evangélizáló iratok kellenének. 1—2 filléres traktátusok. Alkalmas néplap. Különösen a szórványok számára. Bár már egyszer ráébredne a konvent ezek szükségességére. Javaslataim közt visszatérek rá.

Négy egyházban szervezett Nőegylet működik, inkább szoc. munkák végzésére.

Énekkar majd minden egyházban van, tapasztalataink alapján azonban aligha lehet belmissz. munkák s egyesületek közzé sorozni. Sőt...

Egyesületek néhány K. I. E.-hez csatlakozott ifj. egylet kivételével orsz. központhoz nem tartoznak. De nem is veszítenek vele, mert a becsatlakozás tagsági adó fizetésén kívül nem sokkal jelent többet.

C. E. munka 4 egyházban folyik. (Miskolc, Hejőcsaba, Poroszló, Átány) szép eredménnyel.

Temetési segélyegylet Alsózsoltán és Egerben van. A szoc. segítség igen jó eszköze.

Egyetemes mozgalmak és célok: Presbyteri konf. két helyen, körzeti ifj. konferencia s egyetemes céloknak kisebb-nagyobb adományokkal való támogatása. Közelebről érdekel bennünket az ORSZ-nak egyházmegyének területén, Hejőpapiban szervezett árvaházai, mely iránt való megértésének a legtöbb egyház az évi gyűjtésen kívül is, szép jelét adta.

Külmissziót, — kevés kivétellel — minden helyen ismertették, vall. esték, missziói napok, igehirdetés keretében. Adományok s perselypénzzel támogatták. Sajnos, mióta a köznyelven „a képmutató ember“ néven ismert Tóth Lajos utazó titkár helyét lelkeszjellegű titkár foglalta el, vetítettképes előadásra gyülekezeteinkben nem igen lehetett megnyerni. Nincs ideje, akadályok jöttek közbe, mint a tarjáni jelentés mondja. Néhai jó Tóth Lajosnak mindig volt ideje, sohasem „jöttek közbe“ akadályok.

Szegénygondozás 6 egyházban rendszeres. Miskolc, Diósgyőr (vasgyári rész), Felsőábrány, Hejőbába, Hejőcsaba, Papi, Tiszakeszi. Másútt alkalmi segélyben nyilvánul, amit azonban legtöbbször a lelkész, egyesek, de nem az egyház ad. Vannak, kik azzal nyugtatják meg magukat, hogy nincs rá szükség, mert a község végzi. Az egyháznak pedig egyenesen igényelni kellene ezt a munkát, mégha eszközöket a községtől kap is.

A gyülekezetek hitéletét, — bár az Úrnál van ennek mértéke, — de ha következtetni lehet, emberi nézőpontból nézve, a templomjárás, úrvacsoravétel és adakozásból szoktuk megítélni. Kár, hogy végtelenül felületes e három irányú kérdésre adott válasz. Igen bölcs felelet, de nem leszünk okosabbak tőle, mikor ezt olvassuk: vasárnapi templomlátogatók száma átlag: 200—500-ig. Vagy 10-től 50-ig. Egyik helyen isk. gyermekekkel, másútt anélkül. Pedig sajátmagunk számára is számontarthatnánk évről-évre a templomlátogatók számát. Érdekes grafikont kapunk. Fáradságot nem jelent. Ismerem a templom befogadóképességét s ülőhelyek számát s egyszer-kétszer megszámolom a jelenlevő felnőtteket, másszor egy tekintettel megmondom 1—2 tévedéssel, hányan vannak. Sok lelkész-társunk még az úrvacsorázók számát, sőt az évi perselypénzt is csak kb. tudja.

Nagyon érdekes és sokatmondó a statisztika tükre. Amennyire a felületes és hiányos adatokból lehetett, megállapítjuk, hogy a templomlátogatók átlagban a gyűl. 17%-át teszik ki. Itt visszaesés szembetűnő. A múlt évben 20% volt az arányszám. Úrvacsorázók száma a 6 alkalommal átlagosan a gyűl. lélekszámának 100%-át képezik. Legjobb az arányszám Hejőbában 255%, Makláron 210%, Tibolddarócon 200%, Szírmán 190%, Martintelepen 180%. Legkevesebb: Igricin 60%, Hevesen 63%, Átányban 69%, Hejőpapin 76%.

Perselypénzből egy lélekre átlag 12 fill. esik. Legtöbb Martintelepen 134 fill., Egerben 100 fill., Hejőcsabán 32 fill., Hejőpapin 17 fill., Hejőbában 16 fill. Legkevesebb: Mezőkeresztesen 1.4 fill., Tiszakeszin 1.4 fill., Kisgyőrben 1.6 fill., Igricin 1.8 fill.

Szekták jelentések szerint nem szaporodnak. Számottevően vannak gyülekezetbe tömörülve: Diósgyőr, Noszvaj, Böcs, Bükkzsérc, Tiszakeszin. Bár a jelentések megnyugtatók, de komolyan számot kell velük vetni.

Elhibázott dolog olyan rettenetes ellenségnek tartani. Ellenség a bűn és hitetlenség.

A szórványok gondozása semmit sem javult. Valószínűleg olyan a valóságban, mint amily gondos a jelentő ívek kitöltése. Igen sok ív úgy érkezett be, hogy egy tollvonást sem tettek rajta. Még azt sem tudtam megállapítani, hány szórványunk van. Nemcsak a szórványokban lakó hitsorsosaink, de még maguk a szórványok is feledésbe mennek lassan. Igen nagy mulasztás terhel itt. Akkor látjuk a szomorú eredményt, amikor szintiszta ref. községeinkbe jönnek be cselédek, tanyákról, ellenünk adott reverzálisokkal, hol pedig ha van is rev. kötés, elgondolhatatlan, hogy az ne javunkra essék. De még hibázatni sem lehet szegényeket. Évek óta nem látnak ref. papot, azt sem tudják, mi a ref. vallás, azonkívül, hogy talán ref. pap megkeresztelte őket. Amennyire a hiányos adatokból megállapítható, szórványban él 1193 lélek. Kb. még ugyanannyi lehet a számon nem tartottak száma.

Számadatokkal a belmissz. munkát illetőleg nem szolgálhatok, mivel olyan felületesen hiányosan vannak azok beírva, sokszor még egyszerű összeadásnál is képtelen eredmények jönnek ki. Nagyobb figyelmet és gondosságot kérünk.

Ezekben igyekeztem összefoglaló képét adni egyházmegyénk belmissz. munkájának. Hogy emelkedünk-e vagy süllyedünk, azt a lelkeket ismerő Isten látja. És ő ítéli meg. De hogy ez az ítélet már elkezdődött, az nyilvánvaló. Igen sokszor a hullafoltok ütköznek ki egyházunk testén. Bajok, viszályok, meghasonlások, mind több dolgot adnak a hatóságainknak. Amellett szintiszta ref. községekben, hol néhány évtized előtt csak hírből akadt egy-egy más vallású, fogynak, lassan elfogyunk, iskoláink kiürülnek, templomaink elnéptelenedtek, tősgyökeres családjaink kihalnak, híveink hitetlenné válnak, a mind erősebb materialista áramlatok sodrába kerülnek. Az Úr ítélete alatt állunk. Nem is szólva az anyagi bajokról. Irtózatossá terhek, elviselhetetlen adósságok, fojtogatnak. A Mammon áldozatai lettünk. Vagyonra, anyagiakra akartunk építeni s ez homokból levő fundamentumnak bizonyult. Isten nyilván új utakat jelöl ki előttünk. Nem mondom, hogy a belmisszióban amely éppen úgy megkövesedhetik, mint maga a liturgia, de a lelkek reformációjában. Amit önmagunkban kell elkezdenni. Bűnbánatot tartani. Egyszer már önmagunkban is keresni a hibát. Anyagiasakká lettek híveink. Hát mi vajjon nem vagyunk azok? Üresen maradnak a perselyek! Ha mi betennénk a magunk filléreit, mindjárt nem volna olyan üres. Vagy minékünk talán nem szól a prédikáció? Teljesen értékét veszítette az egyháztagság. Még egy egyszerű asztaltársaságnak is van valamilyen tagsági feltétele, csak az egyháztagságnak nincs. A zsinatnak kellene intézkedni. Komoly egyházfegyelemről nem lehet addig szó sem, míg komoly egyháztagság nem lesz.

Ezer és ezer baj vár orvoslásra, szükséglet kielégítésre. Kinek ne fájna pl. a zsolnártartell merevsége, mikor Magyarországon jelenleg a zsolnárt a legdrágább könyv. Vagy a hittankönyvek alkalmatlan volta. Távolról sem szolgálja a célt, az egyházi öntudatra való nevelést. Száraz tudományt ad. Tehetetlenek vagyunk itt is. Működik a tankönyvkartell is. Nehogy koldussá vált népünk gyermekei két éven át használhassanak egy-egy tankönyvet, a kartell gondoskodik, hogy évenként új kiadások legye-

nek. És folytathatnák ezt így tovább. Tehetetlenek vagyunk. De azt megtehetjük, hogy magunkon kezdjük el a reformációt. Engedjük oda szívünket, lelkünket a Szent Lélek Isten munkája és hatása alá. Vegyük meg az alkalmakat áron is, hogy lelkünk megteljtődjék hittel, bizodalommal, a jövőendőért való felelősségérzéssel.

Tiszteletteljes javaslataim a következők:

1. A Konventnek ajánltassék figyelmébe az egyháztagság rendezése.
2. Szorgalmaztassék mindaddig, míg eredményre nem vezet a zsolttár-könyv árának leszállítása. Hittankönyvek revízió alá vétele.

2. Kéressék fel a konventi belmissz. bizottság alkalmas traktátusokról való gondoskodására, különös tekintettel a szórványokban élő hívek ref. öntudat ébrentartására. Szerkesztessék alkalmas néplap, esetleg a Ker. Család lapot vegye át a konvent, s még áldozatok árán is tegye azt árban könnyen hozzáférhetővé, tartalomban alkalmassá.

4. Szíves figyelmébe ajánlom az egyházmegye lelkészeinek, tanítóinak s a lelki közösség után vágyódó világiaknak is a már két éven át megtartott s jövő éven is tervbe vett tapolcai konferenciákat.

Jelentésem tudomásul vételét kérve, mély tisztelettel vagyok a nagytiszt. Belmissziói bizottságnak Hejőpapin 1933 okt. 23-án

alázatos szolgája:

Benke József

e. m. belmissz. előadó."

Közgyűlésünk megköszöni az előadói jelentést, a javaslatokat elfogadván, illetékes helyre terjeszti. (T. S.)

13. Jelentés tételről arról, hogy lelkészértekezletünk 1932 okt. 12-én, Miskolcon, Révész Kálmán emléknapot tartott igen nagyszámú résztvevő jelenlétében. Többek között ott voltak a Révész-család, dr. Ravasz László és Farkas István püspökök. Éneklés és Román Ernő rövid elnöki megnyitója után dr. Enyedy Andor állította a hallgatóság elé a megboldogult püspököt evangéliumi világítású emlékbeszédében.

Közgyűlésünk dr. Enyedy Andor kegyeletes szolgálatát megköszönve, ezt az emlékünnepelet jegyzőkönyvében felírja. (T. S.)

14. Olvastuk lelkészértekezletünk jegyzőkönyvét:

„Lelkészertekezleti jegyzőkönyv.

Jelen vannak Román Ernő értekezleti elnök elnöklése alatt: 30 rendes lelkész, s. lelkészek, mint alkotó tagok, tanítói kiküldöttek, világiak, mint érdeklődők és vendégek.

Értekezlet a diósgyőr-vasgyári templomban folyt le, hol istentisztelet is tartatott, melyen a katedrai szolgálatot, Román Ernő lelkész végezte, Ap. csel. 2:37—38 alapján hirdetőn az Igét.

1. Istentisztelet végeztével Román Ernő lelkészelnök az értekezletet

megnyitja, elmaradt lelkészek igazolását előterjeszti, jegyzőkönyv vezetésével — mivel értekezleti jegyző nincs jelen — Benke József lelkészt bizza meg.

2. Román Ernő elnök nagy figyelemmel hallgatott elnöki megnyitót olvas fel.

Nem akar programot adni, mert bár elnök, de csak közkatonának tartja magát, ott ahol Krisztus a vezér s ott ahol ő van, ott balgatagság — de meg nem is lehet — egyéni programot adni, hiszen Krisztusnak programja van minden közkatonája számára, ebben a szavakban kifejezve: Ő széjjel járt, tanított, jót tévén. Amint ígérvénye folytán kifejezte, mint eddig, ezután is ezt a programot akarja követni.

A közegyházi élet fontosabb mozzanatait érintve, rámutat arra a lelképászorokat egyénileg érintő bajokra, amelyek mind súlyosabbá teszik a megélhetést. Eddig túrtünk és szemérmesen hallgattunk, — úgymond — de ezt nem tehetjük a végtelenségig. Ha nem szólunk, nem figyelnek ránk s hagyják elesni, összeroskadni a kenyérharcban a magára hagyatott lelkészt. Pedig ha a kálvinista papok elbuknak, velük bukik a falu erkölce is.

Kegyeletes szavakkal emlékszik halottainkról. Az Úrhoz tértek Ferenczy Dániel tiszatarjáni és Kenyeressy Károly gelejí lelkész testvéreink. Értekezlet felállással hódol emléküknök. Magunk közül valónak tartjuk a jobb hazába költözött Fekete Józsefné és Súlyom Barnáné lelkészözvegyeket, továbbá b. e. Palóczi Czinke Istvánné volt felvidéki püspök áldott-lelkü hitvesét.

Egyházmegyénkből más szolgálathelyre költözött Kocsis Jenő, emódi lelkész. Körünkbe jött Demeter Béla emódi, Arday László mezőkeresztesi és Falucskai Benjámín vattai új lelkészeket szeretettel köszönti, továbbá Pósa Péter és Szakács Pál lelkészek munkájára, kik egyházmegyénk kebelén belül új szolgálati helyet nyertek, áldást kíván.

Végül üdvözölvén az értekezleten jelenlevő Farkas István püspököt, az ág. ev. egyház lelkészét, jelenlevőket, vendégeket, az értekezletet megnyitja.

3. Nádházy Bertalan lelkész b. e. Ferenczy Dániel volt tiszatarjáni lelkésztől tart költői szépséggel megírt emlékbeszédet, melyben lelkiszemeink elé vetíti az örökkévalóságba tűnt lelkésztestvér alakját.

4. Szabó József gelejí lelkész b. e. Kenyeressy Károly volt gelejí lelkésztől tartott emlékbeszédet, a jó barát szívén keresztül mutatva be az Úrhoz költözött lelkésztestvér belső emberének szépségeit, szelid lényének az örökkévalóságból is visszatükröző értékeit.

Értekezlet mindkét emlékbeszédet megilletődött lélekkel hallgatja, kegyelettel hódol elköltözött lelkésztestvérek emlékének, a jelenlevő özvegyeket és családtagjainkat Isten vígasztaló kegyelmébe ajánlja.

Az ORLE által kitűzött pályakérdésekkel kapcsolatban:

5. „Arany János bibliikussága“ címen Hegyaljai Kiss Géza dr. lelkész értekezik,

az élvezetes szép tanulmányt értekezlet köszönettel fogadja s az ORLE-hoz való felterjesztésre ajánlja.

6. „A kálvinista öntudatra való nevelés hiányai és annak gyógyszerei“ a) a népiskolában címen Gaál Ferenc poroszlói lelkész, mély gondolatokban gazdag, határozott pedagógiai érzéssel és tárgyszeretettel elkészített előadást tart, hangsúlyozva, hogy a jövő egyházat az iskolában kell elkészíteni. Az igazi vallásos nevelés igen sok kívánnivalót hagy maga után. Nincsenek jó tankönyvek, nem a gyermek lelkivilágához vannak azok alkalmazva. Nincsen jól szerkesztett, iskolai használatra szánt káténk. A róm. kath. katekizmus minden tendenciája az, hogy a katolikus öntudatot építse, ezzel szemben a mi káténk a nagy dogmatikus igazságok kihangsúlyozásán épülnek fel, de nem alkalmasak az öntudat fejlesztésére. Szükség van a vallásoktatásnál elsősorban missziói lelkületre, amellet jó tankönyvekre s arra, hogy a vallásoktatást a népiskolákban is lelkészek végezzék.

Az előadáshoz Péter József ig. tanító szól hozzá, hangoztatva, hogy a tanítónak papnak kell lenni az iskolában. Valósággal hitvallásszámba menő szép beszédben tesz bizonyosságot arról, hogy a tanítónak lehet is, kell is iskolai munkájával az egyház érdekeit szolgálnia.

7. A kálvinista öntudatra való nevelés hiányai és annak gyógy módjai b) a középiskolában. Demes Péter vallástanár szellemes fejtegetésével világít rá a kérdés nagy fontosságára. A jövő intelligenciáját, vezető tagjait kell látni a középiskola padjain ülő diákokban. Jelenlegi intelligenciánknak a vallás- és egyházzal szemben való meglehetősen közömbössége eléggé bizonyítja, mennyire aktuális ez a kérdés. Sok hiba van itt is a tananyagbeosztásban, tankönyvekben. A vallástannak, — bár első helyen áll a tantárgyak között, — kevés becsülete van. Talán azért is, mert a vallástanár felemás, pap-tanár. Jó volna, ha egyúttal reálszakos tanár is volna.

Értekezlet mindkét szép és értékes előadásért köszönetét fejezi ki előadónak s kívánatosnak látná, ha azok nyilvánosságra is kerülnének, esetleg valamely egyházi lap hasábjain.

8. „Mit tettünk eddig egyházmegyénk területén az Orsz. Ref. Szereztársövetség érdekében, mit kellene és mit lehetne még tennünk“? címen Nádházy Bertalan vasgyári lelkész ismerteti az ORSZ. ügyét. A rendelkezésre álló adatok szerint egyházmegyénk gyülekezeteiben eddig a kiküldött diakonusok 2500 P-t gyűjtöttek, hozzászámítva ehhez a hejőpapi ingatlan adományokat, melyeknek mai értéke is kitesz 13—14.000 P-t, így összesen egyházmegyénk hozzájárulása: 14—16.000 P összegre tehető.

Howy mit kellene tennünk? Elsősorban a magunk ügyének kell azt tekinteni. Az egyetemes egyház szociális szervéül kiépíteni. Ha minden adózó havi 5 fillért adna erre a célra, egyházunk minden szociális igényét ki lehetne elégíteni s ez az égető és sürgető kérdés megoldást nyerne.

Benke József hejőpapi lelkész e tárggyal kapcsolatban bejelenti, hogy kéréssel fordult a kebelbeli lelkésznékhez, hogy vállalnák az ORSZ. hejőpapi árvaházai ágyak tolszükségletének összegyűjtését s kérése, amint az eddig beküldött adományokból s ígéretekből látszik, szíves megértésre és felkarolásra talált, úgy hogy a felszerelendő 60 ágy tolszükséglete egyházmegyénk lelkes papnéi megértése folytán fedezve lesz.

Értekezlet jelentést örömmel veszi tudomásul. Teljes mértékben tudatában van az ORSz. munkája nagy jelentőségének s hogy annak szolgálata szinte nélkülözhetetlen közegyházi viszonylatban is. Ezért is, de meg hogy éppen egyházmegyéink területén, Hejópapiban szerveztetett az ORSz. egyik legelső s legfontosabb állomáshelye, elkötelezve érzi magát minden egyes tagjában, hogy minden lehető megtegyen az ügy előmozdítására s az ORSz munkáját a maga ügyének tekinti.

Nagy lelkesedéssel mondja ki, hogy annak éltető lelkét, főtiszt. Kiss Ferenc professzor urat, az árvák és elhagyottak nemesszívú barátját, a kenyeret és otthont adó szeretet fáradhatatlan apostolát, további nehéz munkájában bizodalmas szeretetéről biztosítja, a gyűjtésnek eddigi módját — diakonusok ki küldése által helyesnek és célravezetőnek látja s a tag- és adománygyűjtő diakonusokat a gyülekezetekben szívesen fogadja és munkájukban támogatja.

9. Dr. Filep Gusztáv lelkész: „A legújabb magyar újszövetség fordítások kritikai ismertetése és egybevetése“ címen értekezik,

mely szép munkáért értekezlet köszönetet mond s az ORLE-hoz felterjeszti.

10. Mít tehet a lelképásztor a gazdasági leromlással párhuzamosan haladó vallási leromlás meggátlására. Mik a teendő? Mik a segédeszközök? című Takáts Mihály előadónak kiosztott tételt éppen rendkívül nagy fontosságára s az idő rövidségére való tekintettel értekezlet a legközelebbi egyházmegyei közgyűlés előtt tartandó lelkészértekezletre halasztja el, a mikor majd részletesebben kíván foglalkozni e tárggyal.

11. Román Ernő jelentést tesz az egyes gyülekezetekből beérkezett s ott szolgált lelkészek, rektorok, preceptorok, tanítók névsoráról, felterjesztve azokat az ORLE-hez.

12. A kítűzött pályakérdéssel kapcsolatban, — Konfirmációi ágenda írandó, — három dícséretreméltó pályamunka érkezett, melyek közül a pályadíjat, — felkért bírálók előterjesztése alapján, — értekezlet Román Ernő lelkész legjobb pályamunkájának juttatja.

A legközelebbi értekezletre pályatételül kítűzetik a következő kérdés: Magatartásunk a szociáldemokráciával szemben, azzal, hogy a pályanyertes mű alapján megbeszélés tárgyát fogja képezni ez a kérdés. Továbbá: „Hősök emlékvasárnapján mondandó egyházi beszéd“ írandó szabadon választott textus alapján. Ennek beadási határideje: 1934 május 1. Előbbi: 1933 szeptember 1.

Lelkészertekezleti gyűlés Kovács József h. lelkész imádságával fejeztett be.

K. m. f.

Román Ernő s. k.
ért. elnök.

Benke József s. k.
ért. jegyző.

Közgyűlésünk a lelkészertekezlet értékes munkásságáért s az összes előadók szolgálatáért köszönetet mondván, a jegy-

zökönnyvet teljes egészében a nyomtatásban megjelenő jkönyvbe helyezi el. (T. K.)

15. Jelentés tétetett lelkészértekezletünk tegnapi gyűléséről, melyen Ilosvay Ferenc áhítatot tartott, Takács Mihály mostani tennivalóinkról mondott beszédet, és megbíráltatott a szociáldemokráciával szemben való magatartásunk c. tételre beadott 2 pályamű. Tárgyaltatott továbbá s a közgyűlésünkhöz való indítványtételre elfogadtatott az itt következő előterjesztés:

Lelkészértekezlet indítványa az e. m. közgyűléshez:

„I. Az egyházmegyei járulékok kivetési kulcsát a mai viszonyoknak megfelelőleg méltóztassék némileg módosítani. A mai kivetési kulcs 1922-ben állapított meg, éspedig az akkori viszonyokhoz alkalmazottan búza-alapon, s ehhez képest akkor a földműveléssel foglalkozó gyülekezetek magasabb fizetési osztályba, míg a búzával nem rendelkezők, pl. Miskolc, Diósgyőr csak kevéssel, Eger, Martintelep semmivel sem terheltettek meg. Azért az 1933. évre is kihatólag alább írt új összegekkel terheltetnének meg a következő egyházközségek: Diósgyőr 42 P, Eger 37.76 P, Mezőnyék 12.50 P, Miskolc 163.60 P, Martintelep 19.04 P, továbbá hozzájárul a rendezéshez az e. m. pénztár is 35.06 P-vel. Így az emelések révén rendelkezésre fog állani: 309.96 P.

Ez összeg erejéig az alább elsorolandó egyházaknál az évi járulékukról törlésbe hozatnak a következő összegek: Átány 47.36 P, Böcs 45.44 P, Gelej 13.84 P, Mezőcsát 52.16 P, Mezőkeresztes 38.56 P, Ónod 22.88 P, Sajókeresztúr 26.92 P, Szirma 12.88 P, Tiszakeszi 26.08 P, Tiszaszederkény 23.84 P. Összes törlés: 309.96 P. A törlés alá azok az egyházak hoztattak javaslatba, amelyek járulék tekintetében a legmagasabb osztályokba voltak sorozva és amelyeknek adócsökkentési segélyük nincs.

II. A kultúradó áregységének a mérséklése tekintetében méltóztassék felterjesztéssel élni a főtiszt. egyh. kerületi közgyűléshez. T. i. amikor e járulékok fizetését elvállalták az egyházmegyék és ezek hozzájárulása alapján az egyh. kerületi közgyűlés, minden egyházmegyére megállapított bizonyos búzaquantum, úgy, hogy annak az aug. 1—20 közötti miskolci középárát fixirozza minden évre külön-külön a főtiszt. püspök úr, s azt a hivatalos lapban az érdekeltekkel közli. Ily alapon állapította a búza mázsánkénti árát: 1925-ben 26.80 P, 1926-ban 26.40 P, 1927-ben és 1928-ban 30 P, 1929-ben 24 P-ben, s az időtől kezdődőleg állandóan ennyiben, hogy az illető iskolák évi költségvetésében ez az összeg ne legyen ingadozásoknak kitéve. Azóta azonban a búza ára rohamosan száll, az egyházak által fizetendő váltságösszeg viszont állandóan 24 P maradt mázsánként, s amíg csak jelentéktelenre ment az eltolódás, nem nehézményeztük, mert kulturális célra ment, de ma már oly nagy az eltolódás, hogy az egyházak háromszorosát fizetik annak, amit eredetileg magukra vállaltak. Vagy méltóztassék azért az eredeti megállapodáshoz, t. i. az évenkénti ármegállapításhoz visszatérni vagy pl. egyelőre 10 P-ön fixirozni a búza mázsánkénti váltságdíját. Indítványunkat megértéssel kell fogadni, ez ajándékunkból részesedő kultúrintézményeknek is, mert mi az eredeti felajánlásunkat a mai nehéz idők dacára is hűségesen álljuk, de az eredeti felajánlás háromszorosának az adását éppen a mai szörnyű idők lehetetlenné teszik.“

Közgyűlésünk köszöni a lelkesértekezleten szolgálók munkáit. Üdvözlí a pályadíjat nyert dr. Pilep Gusztáv és Benke Józsefet.

Az egyházmegyei járulékok kivetésére vonatkozó javaslatot elfogadja és már a f. évre alkalmazza.

A kultúradóra vonatkozó javaslatot is elfogadván a Fő-tiszt. egyh. ker. közgyűléshez terjeszti fel jóváhagyás és bölcs megoldás végett. (T. S.)

16. A vattai presbytérium, Zádori Károly egyházközségi gondnok kérését, hogy mentse fel a gondnoki tisztség viselése alól, nem teljesítette s ezt a határozatot nevezett megfellebbezte.

Közgyűlésünk, nevezettet elfoglaltságára való tekintettel, meg azért is, hogy már most sem végzi tisztét, a presb. határozatot feloldván, felmenti. (T. K.)

17. Tárgyaltuk a borsodgeszti toronyrenoválás költségeire törvényesen kivett rendkívüli adókulcsot.

Jóváhagyatott. (K. A.)

18. Az egerlövői volt gondnok, Korpás Sámuel és az egyházközség között anyagi differenciák merültek fel. Bizonyos perköltiségek is víta tárgyát képezik.

Közgyűlésünk a gondnok ügye mibenállásának megállapítására Kun András és Tóth Sándort küldi ki azzal, hogy az esperesi hivatalnak tegyék meg jelentésüket s a további eljárás eszerint folytatódik.

Perköltiségekért azok a felelősek, akik az egyházi felettes hatóság engedélye nélkül pereskedtek. (K. A.)

19. Tárgyaltuk az ároktői gondnok téglaeladási ügyét.

Közgyűlésünk felhívja az ároktői lelkipásztort, hogy ezt a régi ügyet a tavaszi közgyűlés idejére rendeztesse és erről tegye meg jelentését. (K. A.)

20. Tiszakeszi kölcsön bekebelezési ügyében f. é. tavaszi határozatunk szerint Kun András főjegyző jelenti, hogy eljárván, seni az O. K. H. mezőcsáti fiókja, sem az ózdi takarékpénztár nem kívánja egyelőre a kölcsönök bekebelezését.

Közgyűlésünk a főjegyző szolgálatát megköszönve tudomásul veszi. (K. A.)

21. Tárgyaltuk a mezőkeresztesi presbytérium előzetes bejelentését, mely szerint a felszámolás alatt lévő Borsodmegyei Gazdák Szövetkezete

tulajdonában lévő 1832 hrsz. házat melléképületekkel 2000 p.-ért megveszi s ehhez jóváhagyást kér.

Közgyűlésünk, mivel a vétel előnyösnek látszik, felhatalmazza esperes urat, hogy a törvényes határozatokkal aláírt szerződést erősítse meg és a kerület jóváhagyását is eszközölje ki. (K. A.)

22. Tárgyaltuk Ároktő adókulcs változtatását, mely szerint búzamenyiségben veti ki az egyháziadót.

A törvényesen hozott határozatú adókulcsot, közgyűlésünk megerősítette. (K. A.)

23. Esperesünk a zavaros noszvaji pénzügyi viszonyok megvizsgálására kiküldte Zsóry Lajos világi és Szakács Pál lelkészi tanácsbírákat, akiknek jelentése szerint megállapított, hogy Vasas Sándor volt noszvaji gondnok az 1928—1929 években templomépítési költségek címén elszámolt 17994 P 30 f. beszedett összegből, 17611 P 26 f.-t, továbbá az 1930. évben beszedett 14311 P 51 f.-ből elszámolt 12805 P 54 fillért. Az összes elnemszámolt hiány 1889 P 01 f. Ez összeget Vasas Sándor volt gondnok, az egyház pénztárába sem be nem szolgáltatta, sem el nem számolta.

Egyházmegyei közgyűlés Vasas Sándor volt noszvaji egyházközségi gondnokot, 1889 P 01 f. tőke és kamatainak visszafizetésére kötelezi (l. t. c. 126. §), illetve jelenlévő noszvaji lelkész jelentéséből tudomásul veszi, hogy Vasas Sándor volt gondnok ezt a tartozását már kifizette. (V. P.)

24. A nemesbikki református egyházközség az 1933. évi tavaszi egyházmegyei közgyűlés 18 pontjának határozata alapján pótlólag betérjeszti a kívánt lelkészi és kántortanítói díjleveleket 4—4 példányban.

Egyházmegyei közgyűlés a nemesbikki egyház lelkészi és kántortanítói díjleveleinek betérjesztését tudomásul veszi s azokat, mint a tavaszi gyűlésen már megerősítettek az Egyházkerületi közgyűléshez megerősítés végett felterjeszti. (T. S.)

25. Szirma egyházközségünk törvényesen szabályrendeletet készített arról, hogy azok az egyháztagok, akik 1933 január 1-től 3 éven keresztül rosszakaratúlag egyháziadót nem fizetnek, az egyházközség tagjai sorából kizárassanak.

Közgyűlésünk e szabályrendelet megerősítésére nem talál törvényes alapot s így Szirmát arról értesíti, hogy saját hatáskörében intézze az egyházi fegyelmezést s majd az új egyházi törvényeket tartsa szemelőtt. (N. B.)

26. Tárgyaltuk az átányi egyházközség anyagi ügyeit Komjáthy József számvevő előterjesztésében, aki esperesünk megbízása folytán a helyszínén tisztázta a dolgokat. Eszerint az iskolaadót 5%-ról 15%-ra emelte a presbyterium. Ez az E. T. III. tc.-ben előírt normál-adókulcsnál alig valamivel nagyobb.

Közgyűlésünk a presbyterium határozata alapján az új adókulcsot a III. tc. 20. §. figyelembevételével megerősíti és az egyházközséget ahhoz való alkalmazkodásra utasítja. A számvevő fáradozását megköszöni. (K. J.)

27. Tárgyaltuk a martintelepi egyházközség tőke-kamat segély iránt a Főt. Egyetemes Konventhez benyújtott kérvényét.

Közgyűlésünk a 11.000 pengő templomadósság törlesztésére szolgáló tőkekamat segélyre, meleg pártolással terjeszti a Főt. Egyházkerületi közgyűlés útján, Martintelep kérvényét. (Gr. H. I.)

28. Tárgyaltuk az ígrici egyház presbyteriumának ama panaszát, hogy Gecse Albert volt lelkipásztora 10 éven át évi 24 pengővel több fizetést vett fel, mint ami megillette s hogy a Leányegylettől 33 pengőt és Kovács Eleknetől 144 pengőt az egyház pénztárába nem számolt el.

Közgyűlésünk felhívja Gecse Albertet, hogy ezeket az összegeket számolja el. Az ígrici gondnokot pedig felhatalmazza, hogy nevezett lelkipásztornak még esedékes járandóságát mindaddig ne fizesse ki, amíg ezeket az ügyeket nem rendezi. (T. S.)

29. Tárgyaltuk Horváth József tiszakeszi lelkipásztor kérvényét, melyben Andó Lajossal nyugalmazott elődjével kötött egyezség megváltoztatását kéri a mostani viszonyokhoz szabottan.

Közgyűlésünk megállapítja, hogy kétoldalú szerződésről lévén szó, azt egyoldalulag megváltoztatni nem lehet. Felkéri azonban esperes urat, hogy 15 nap alatt próbáljon egyezséget létesíteni s ha ez nem sikerülne, akkor közig. bíróságunk döntse el a kérdést. (Gr. H. I.)

30. Egyházkerületi közgyűlés 23/g 1933. sz. határozatában felhívja egyházmegyénket is, hogy törpe gyülekezeteink névsorát terjesszük fel.

Közgyűlésünk tisztelettel jelenti, hogy a lelkésztanítószág szempontjából Maklár, Újlőrincfalva és Mályi jöhet egyházmegyénkben számításba, mint törpegyülekezet. (N. B.)

31. Egyházkerületi közgyűlés 33—1933. sz. határozatában, utalással Egyet. Konventünk szanáló bizottságának 23. sz. határozatára, felhívja az egyházközségeket, hogy — ahol ez keresztülvéve nincs — minden külön rendeltetésű ingatlanai, tehát templomok, iskolák, temetők, lelkési, tanítói

lakások, külön telekjegyzőkönyvbe való felvételét vigyék keresztül s ezeknek jelzálogul való lekötését mellőzzék, mert ezek megterhelését az egyh. kerület közgyűlése nem is fogja engedélyezni.

Tudomásul szolgál.

(N. B.)

32. Egyetemes Konventünk 39—933. sz. határozatával felhívja az egyházkerületeket, utasítsák az egyházmegyéket, hogy templomépítési tervek jóváhagyásánál, legyenek különös tekintettel a liturgiai és művészi szempontokra s gondoskodjanak róla, hogy e tekintetben is szakértő és megbízható vélemények kerüljenek az egyházmegyei közgyűlés elé.

Közgyűlésünk az egyházmegyei építési bizottság megszervezését határozza el. Tagjaiul az elnökség mellé megválasztja: Dr. Enyedű Andort, Komjáthy Józsefet, Bay Bertalant, dr. Kalas Imre és Szeghalmy Bálint tagokat.

(N. B.)

33. Egyetemes Konventünk 83—1933. sz. iskolaügyben hozott határozata egész terjedelmében

tudomásul szolgál s iskolafenntartó egyházaink figyelmét erre a határozatra külön is felhívjuk.

(N. B.)

34. Egyetemes Konventünk 90—1933. sz. határozatában felhívja az egyházmegyéket, hogy a lelkészi továbbképzés terén ez évben végzett munkájukról tegyenek jelentést.

Tudomásul szolgál s a lelkészértekezleti elnök figyelmét a jelentéstételre felhívjuk.

(N. B.)

35. Egyetemes Konventünk 254—1933. sz. határozatával közli a m. kir. vallás- és közokt. miniszter rendeletét, mely szerint a népiskolák községi segélyezése ügyében, a szabályszerűleg, közgyűlésileg jóváhagyott határozatokat a tárcaközi bizottság nem törli ezután, s ha mégis törölné, a miniszterhez bejelentendő.

Megnyugvással vesszük tudomásul és meghirdetjük. (N. B.)

36. Egyetemes Konventünk 281—933. számú határozatában értesít a belügyminiszter 259.287—1932. sz. rendeletéről, hogy a bibliakörök összejövelei közigazgatási jogkörbe ne vonassanak.

Megnyugvással tudomásul szolgál

(N. B.)

37. Egyetemes Konventünk 284—933. számú határozatával elrendelte, hogy minden év okt. utolsóelőtti vasárnapján a predikációban és az imádságban megemlékezés történjék idegenbe szakadt magyar református vereinkről.

Tudomásul szolgál.

(N. B.)

38. Egyetemes Konventünk 285—1933. számú határozatával rendeli, hogy a szociális ígéhirdetésre nagy súly helyezendő; a presbyteriumok a szegények, elhagyottak gondozására, egyháztagokból külön szervezetet alkossanak. Az esperesek pedig különös gonddal vegyék számba az egyház szociális munkáit.

Tudomásul szolgál.

(N. B.)

39. Tárgyaltuk a tiszakeszi lelkipásztori díjlevél módosítást, mely abban áll, hogy az első pontban a pénzárandóság helyett, amint tényleg eddig is volt, gabona fizettség.

Közgyűlésünk az eddig is ily módon használt díjlevelet megerősítvén, az egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti. (Gr. H. I.)

40. Felsőábrány bemutatja a dr. Katona György-féle ajándékozási iratokat.

Tudomásul szolgál azzal, hogy elnökségileg már a kerület által is jóváhagyott. (T. K.)

41. Egyházkerületi-képviselőkként az Elnökség mellé kiküldettek:

Egyházi részről rendes tagok: Gaál Ferenc, Takács Mihály, Várady Pál. Póttagok: Szakács Pál, Szabó József. Világi részről rendes tagok: Dr. Lipcsey Péter, Zsóry Lajos, Kun András. Póttagok: Bay Bertalan, Lukács Béla. (N. B.)

41. Egyházlátogatók:

Mezőcsáti járás:	Pósa Péter, Tóth Sándor.	
Egri	„ Dr. Enyedy Andor, Derencsenyi István.	
Emódi	„ Kiss Albert, Eötvös Ferenc.	
Hevesi	„ Szakács Pál, —	
Mezőkereszt.	„ Gaál Ferenc, Molnár Béla.	
Miskolci	„ Szabó József, —	
Ónodi	„ Takács Mihály, Kiss Elek.	
Tiszamenti	„ Román Ernő, Ilosvay Ferenc.	(N. B.)

42. Tavaszí közgyűlés helyeül

Miskolcot állapítottuk meg.

(N. B.)

43. A jegyzőkönyv hitelesítésére

Miskolc és környékén lakó alkotó tagok, akik alkalmilag együtt találhatók, megbízást nyertek. (N. B.)

44. Minden kitűzött tárgyat letárgyalván, esperesünk — imádsága és közénéklés után — a gyűlést 13 óra 45 perckor, bezárta. (N. B.)

Ezt a jegyzőkönyvet hitelesítjük Miskolcon:

Dr. gróf Haller József
e. m. gondnok h.

Pósa Péter
esperes.

Nádházy Bertalan
főjegyző.

Dr. Enyedy Andor *Dr. Kovács Kálmán*
hitelesítők.

- Jegyzet: 1. Hogy az egyes számokat kik adták elő és jegyezték, mindenütt nevük kezdőbetűik mutatják meg.
2. Az ügydarabok a nyomtatott jegyzőkönyvben — takarékoság okából — röviden jelennek meg. Az esperesi levéltárban teljes szövegükben feltalálhatók.

II. BÍRÓSÁGI ÜGYEK:

- a) A sályi megfellebbezett s az egyházkerületi közigazgatási bíróság által új vizsgálat és ítélet-hozatalra utalt lelkipásztorválasztás *ítéletileg* megerősítést nyert. (T. S.)
b) A hejőszalontai tanítóválasztás *ítéletben* megerősített. (V. P.)
c) A geleji lelkipásztorválasztás *ítéletileg* jóváhagyott. (dr. E. A.)
d) Mogyoróssy Sándor egerlövői tanító járandóságbeli fellebbezései elútasítottak. (T. M.)
e) Kulcsár Béla szirmai tanító fegyelmi bírósági ügyének tárgyalása szünetel. (N. B.)

Betűsoros tárgymutató.

	Lapszám
Ároktői adókulcs	28
Ároktői v. gondnok ügye	27
Átányi ügyek	29
Belmissziói jelentés	17—22
Bírósági ügyek	32
Borsodgeszti toronyjavítás	27
Egyházkerületi képviselők	31
Egyházkerületi rendelkezések	29
Egyházlátogatók	31
Egerlövői v. gondnok ügye	27
Esperesi jelentés	5—8
Felsőábrány ajándékozási szerződése	31
Gondnoki megnyitó	4
Igricii panaszok	29
Jelenlevők	3
Jegyzőkönyvhitelesítés	31—32
Konventi rendelkezések	30—31
Lelkészsértekezleti jegyzőkönyv	22—26
Lelkészsértekezleti javaslatok	26
Lelkipásztor változások	8
Martintelep tőkesegélye	29
Megnyitás	3
Mezőkeresztes ingatlanvásárlása	27
Nemesbikki díjlevelek	28
Noszvaj pénzügyei	28
Révész K. emlékezete	22
Segédlelkészek elhelyezése	9
Szavazatbontó bizottság jkve	9
Szirmai szabályrendelet	28
Tanítóváltozások	9
Tanügyi b. elnöki jelentés	9—16
Tanügyi b. elnökség ügye	17
Tavaszi közgyűlés helye	31
Tiszakeszi kölcsönügye	27
Tiszakeszii lelkipásztor kérése	29
Tiszakeszi lelkészi díjlevél	31
Vattai gondnok ügye	27

